

11 35686

letnik CII - leto 2000

4

SLOVENSKI ČEBELAR

LETO 1873 - PRIČETEK PERIODIČNEGA ČEBELARSKEGA TISKA NA SLOVENSKEM

ISSN 0350-4407

<i>Janez Mihelič:</i> Spet rekordna udeležba čebelarjev na XXIII. čebelarskem seminarju v Celju	97
<i>Franc Šivic:</i> Čebelarška uniforma	100

ČEBELARJEVA MESEČNA OPRAVILA

<i>Ivan Bračko:</i> Čebelarjeva opravila v aprilu – za AŽ in veliki Kirarjev panj	100
<i>Janez Poklukar:</i> Čebelarjeva opravila v nakladnem panju v aprilu	102
<i>Anita Vraničar:</i> Veterinarski nasveti za april	104

IZKUŠNJE NAŠIH ČEBELARJEV

<i>Janez Gregori:</i> Ohranimo pasemsko čistost naše čebele	105
<i>Ivan Jurkovič:</i> Z mladimi družinami proti varozi	106
<i>Slavko Rot (Nadaljevanje):</i> Prednosti in slabosti čebelarjenja v AŽ in LR panjih	111
<i>Franc Gosar:</i> Moje izkušnje pri zimskem zdravljenju z oksialno kislino	111
<i>Marjan Debelak:</i> Čebelje družine na vrhuncu razvoja	112

MNENJA IN PREDLOGI ČEBELARJEV

<i>Milan Meglič:</i> Dražilno krmljenje	116
---	-----

DEJAVNOST STROKOVNIH KOMISIJ ZVEZE

<i>Pavle Zdešar (Nadaljevanje):</i> Poročilo o delu opazovalno-napovedovalne službe medenja pri MKGP, KIS in ČZS v letu 1999	117
--	-----

IZ TUJE LITERATURE

<i>Janez Hočevar:</i> Rotacijsko čebelarjenje – nov evropski izziv	118
--	-----

IZ DRUŠTVENEGA ŽIVLJENJA

<i>France Jeras:</i> Moč in nemoč čebelarške organizacije	119
---	-----

KRATKE NOVICE	122
----------------------	-----

V SPOMIN	122
-----------------	-----

MALI OGLASI	125
--------------------	-----

<i>Janez Mihelič:</i> Again, Record Attendance of Our Beekeepers at the XXIII th Beekeepers Fair in Celje
<i>Franc Šivic:</i> Beekeepers Overalls

THIS MONTH'S WORK FOR BEEKEEPERS

<i>Ivan Bračko:</i> Beekeepers Jobs in April – in AŽ and Large Kiser's Hive
<i>Janez Poklukar:</i> Beekeepers Jobs in LR Hive in April
<i>Anita Vraničar:</i> Veterinary Advice for April

OUR BEEKEEPERS' EXPERIENCES

<i>Janez Gregori:</i> Trying to Preserve the Purity of Our Carniolan Honey-Bee Breeding Lines
<i>Ivan Jurkovič:</i> Marching Against Varroasis With Young Colonies
<i>Slavko Rot (Continuation):</i> The Bright and the Seamy Side of Beekeeping on AŽ and LR Hives
<i>Franc Gosar:</i> My Experiences with Oxalic Acid Treatment in Winter
<i>Marjan Debelak:</i> Bee Colonies at the Summit of Development

VIEWS AND OPINIONS

<i>Milan Meglič:</i> Stimulative Feeding
--

ACTIVITIES OF THE SOCIETY'S PROFESSIONAL COMMITTEES

<i>Pavle Zdešar (Continuation):</i> Report on the Activity of Nectar Flow Observation and Forecasting Service at MKGP, KIS and Slovenia Beekeepers Association
--

FROM FOREIGN LITERATURE

<i>Janez Hočevar:</i> Rotation in Beekeeping – a New European Challenge

FROM THE SOCIETY LIFE

<i>France Jeras:</i> The Potential and Inefficiency of the Beekeepers' Association
--

NEWS

IN MEMORIAM

SMALL ADVERTISEMENTS

SPET REKORDNA UDELEŽBA ČEBELARJEV NA XXIII. ČEBELARSKEM SEMINARJU V CELJU

Janez Mihelič

Že triindvajseti državni čebelarški seminar 4. marca 2000 v Celju je spet presegel vsa pričakovanja, predvsem glede obiska čebelarjev. Razveseljivo je, da prihaja v Celje vedno več čebelarjev tudi iz Gorenjske in Primorske ter iz sosednje Hrvaške. Le-te predvsem privlačita razstava in vsako leto večja ponudba čebelarске opreme. Prostori na Celjskem sejmu so bili že kar nekoliko pretesni za več kot tisoč petsto čebelarjev, ki so se pripeljali tudi iz nekaterih bolj oddaljenih krajev. Razveseljivo je, da se iz leta v leto povečuje število razstavljalcev, predvsem inovatorjev, da je izbira čebelarске opreme vedno večja in da se izboljšuje tudi kakovost. To je zelo spodbudno za ČZS kot organizatorja, seveda pa bo treba poskrbeti in izboljšati še vse tisto, kar moti obiskovalce seminarja, da bi bilo njihovo počutje čim boljše.

Kot vsako leto je tudi letošnji seminar odprl predsednik Čebelarске zveze Slovenije g. Lojze Peterle. Najprej je pozdravil domače in tuje predavatelje in goste, čebelarje, predstavnike veterinarjev z Veterinarske uprave Republike Slovenije in veterinarje specialiste. Škoda pa je, da se že nekaj let zapored te najpomembnejše čebelarске prireditve v Sloveniji ne udeležujejo predstavniki Ministrstva za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano, saj bi tako bolje spoznali probleme slovenskih čebelarjev in se lažje odločali o ukrepih. Letošnjega posvetovanja so se udeležili tudi čebelarji iz obmejnih krajev Italije in Avstrije. Avstrijske čebelarje iz Borovelj in Roža sta vodila g. inž. Jakobič in g. Fuks. S seboj sta prinesla mape z vabili na Avstrijske dneve carnice in slovenske čebelarje povabila na veliko čebelarско prireditev štirih dežel Alpe-Jadran od 8. do 10. septembra letos v Borovljah. Pričakujejo udeležbo naših razstavljalcev, predavateljev, predstavnikov ČZS, ki naj bi tudi pripravili razstavo in predstavitev slovenskega čebe-

Čebelarje je prvi pozdravil predsednik ČZS g. Lojze Peterle.

larstva ter kulturni program. Med čebelarji, ki so se udeležili seminarja v Celju, je bil za to prireditev velik interes, saj je map z vabili in programom zelo hitro zmanjkalo.

Strokovni del seminarja je bil razdeljen na dva dela, in sicer na čebelarско zakonodajo in čebelje bolezni. V prvem delu so predstavniki nekaterih ministrstev osvetlili nove predpise, ki zadevajo tudi čebelarstvo, zlasti na davčnem, tržnem in veterinarskem področju. Teh predpisov je kar precej, predvsem zaradi prilagajanja naše zakonodaje evropski. Z njimi pa so se zahteve zakonodajalcev do čebelarjev precej povečale in zaostrele. Čebelarji bi potrebovali dolgotrajnejše prehodno obdobje, tega pa zakonodajalci niso predvideli. Poleg tega bi potrebovali tudi finančno pomoč. Za številne čebelarje je

tudi nerazumljivo, da država dohodkov iz čebelarstva ni izvzela iz sistema dohodnine in čebelarjev ni oprostila plačevanja dohodnine iz te dejavnosti.

V razpravi so čebelarji opozorili tudi na napake in nedorečenosti v veterinarskih pravilnikih. Tako je g. Kolbl iz Maribora pojasnil, da nov veterinarski pravilnik vsebuje člen, po katerem med iz čebeljakov, v katerih je ugotovljena ena izmed kužnih bolezni (vključno z varozo), ni primeren za prehrano ljudi, tako da čebelarji ne morejo legalno prodati niti kilograma medu več. Na to je nekdo, verjetno v jezi pripomnil, da naj ČZS na prihodnje posvetovanje povabi predavatelje iz Palerma na Siciliji, saj bodo ti čebelarje znali poučiti o nezakoniti prodaji medu. Takšen odziv nas ne čudi, saj se čebelarji počutijo nemočne, ker se nihče od tistih, ki sprejemajo predpise, ne posvetuje s čebelarsko stroko in čebelarsko organizacijo, ki ima dovolj znanja, da bi lahko pomagala najti najustreznejše rešitve. Nejasne so tudi zahteve glede prostorov za točenje in pakiranje v malih čebelarskih obratih. Po neuradnih podatkih je Republiška veterinarska uprava doslej registrirala prostore za točenje in pakiranje medu le zelo majhnemu številu čebelarjev. Mag. Gorazd Urbanija, predstavnik Republiške veterinarske uprave, ki je pojasnjeval nove veterinarske predpise, je čebelarjem obljubil popravke pravilnikov. Država in zakonodajalec bosta morala biti objektivnejša, upoštevati bosta morala našo razvitost, saj celo v Avstriji, ki je že članica Evropske unije, za male čebelarje nimajo tako zahtevne zakonodaje za to področje, na pogajanjih pa so dosegli tudi prehodno obdobje prilagajanja. Spet se, žal, dogaja, da smo Slovenci bolj papeški od papeža ali pa so v ozadju drugi interesi. Upamo lahko, da stvari niso tako črne, to pa bo postalo jasno šele, ko bomo videli pripravljenost zakonodajal-

cev na popravek prestroгих in neživiljskih predpisov za male čebelarje, kakršnih je pri nas največ. Seveda pa mora ČZS Ministrstvu za kmetijstvo pisno utemeljiti vse spremembe predpisov, ki so nujne, da bi ti postali bolj življenjski.

Nato je dr. Janez Poklukar predstavil novo strategijo razvoja slovenskega čebelarstva, ki jo pripravlja posebna komisija Ministrstva za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano. V luči problemov, ki so nastali z novo zakonodajo, pa strategija v tem trenutku izgublja svojo težo in pomen, ki bi ga lahko imela.

Po prvem delu seminarja je predsednik komisije za tehnologijo čebelarjenja na ČZS, g. Marjan Delak seznanil navzoče čebelarje s sklepi komisije o tem, da enainštirideset čebelarjem podeli priznanja Antona Žnideršiča za inovacije in izboljšave v čebelarstvu. Seznan nagrajenih čebelarjev je bil objavljen v zborniku posvetovanja.

Vzrejevalec matic g. Vozel iz Litije je ob pomoči svoje hčerke Sonje, ki je oblikovala uniformo, predstavil predlog nove čebelarske uniforme, ki je izvala kar precejšnje zanimanje. Za uspešen izdelek ji čestitamo.

V drugem delu seminarja pa je najprej predaval inž. Veselý iz Češke.

Zelo zanimivi so bili podatki o sredstvih, ki jih uporabljajo za zatiranje varoe na Češkem, ter o raziskavah ostankov zdravilnih sredstev v medu pri različnih načinih dodajanja zdravil. Daleč najmanj ostankov v medu so ugotovili pri dimljenju, uporabi ploščic in zamegljevanju, največ pa pri škropljenju in kapanju čebel. Tudi pri selekciji čebel so dosegli spodbudne uspehe, zlasti pri vzreji linijskih hibridov, ki pridelajo več kot dvajset odstotkov več medu. Postopki pa nujno zahtevajo umetno osemenjevanje matic, tega pa, žal, v Sloveniji še ne izvajamo. Upamo lahko, da bodo letos na Kmetijskem inštitutu Slovenije začeli umetno osemenjevati matice, saj je Ministrstvo za kmetijstvo za ta namen predvidelo sredstva, pa tudi kadrovske bo to izvedljivo, saj se je s študija v Kanadi vrnila mag. Jasna Kralj, ki je za to delo usposobljena.

Potem je dr. Jurij Senegačnik predstavil najnovejša poglobljena znanostna in pojav odpornosti varoj na aktivne substance v sredstvih za zatiranje, mag. Mira Jenko Rogelj pa je spregovorila o potrebi po enotnem izvajanju zdravstvenega varstva čebel. Žal ne kateri čebelarji premalo upoštevajo nasvete veterinarjev svetovalcev.

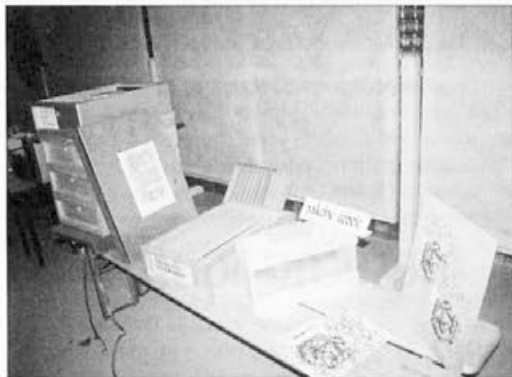
Milan Meglič iz ČD Kranjska Gora je predstavil zelo spodbudne rezultate zatiranja varoze z mravljinčno kislino v zgornjem delu Savske doline. K njihovim uspehom verjetno precej pripomore tudi to, da v te kraje skoraj ne vozijo čebel na pašo, zato je problem reinvazije ali vnovične okužbe z varoo neznamen. Zanimivo bi bilo primerjati te rezultate zdravljenja z uspešnostjo v kakšnem čebelarskem društvu, na območje katerega množično dovažajo čebele na pašo.

Zločljiv ometalnik je kot novost razstavil g. Henrik Omahna iz Lukovice.

Čebelarstva razstava postaja iz leta v leto zanimivejša in bolj kakovostna. Na razstavi je bil zelo opazen tudi nastop treh novih čebelarstev, to je Matjaža Vehovca, Franca Prezljaja in Janka Božnarja, ki so prikazali in propagirali čebelarjenje v nakladnih panjih svoje izdelave po avstrijskih izkušnjah in rotacijsko čebelarjenje z narejenci ometenci. F. Prezljaj je prikazal ometalnik s plastičnimi folijami, M. Vehovec pa čebelarjenje v FV panju.

Veliko pozornosti so poleg tradicionalno obleganega prostora podjetja Apis Marka Debevca in Logarja iz Šenčurja – ta je kot novost razstavil stroček za pakiranje medu – izžvali tudi mlinček za mletje sladkorja Jožeta Lameža, ponudba podjetja Jožeta Riharja, ponudba podjetja Vema iz Maribora, Čebelarstvo zvezo Maribor pa je predstavljala sekcija za medovite rastline, ki jo vodi g. Bračko. Veliko obiskovalcev so pritegnili tudi trietažni panji različnih izvedb in ometalniki čebel. Prav tako pa si zasluži čestitke tudi razstava znane mizarke delavnice Krže in dipl. inž. arh. Marjana Debelaka, ki sta skupaj predstavila možnosti uporabe AŽ panjev v stolpu in z izpopolnjeno izvedbo zaklade. Brez dvoma bo to pri številnih spodbudilo nadaljnjo uporabo tega, za nekatere zastarelega panja. Po gneči okoli teh panjev lahko sklepamo, da ima v novem tisočletju prihodnost tudi izpopolnjen in povečan AŽ panj. Pomembno je spoznanje čebelarjev, da je AŽ panj premajhen za intenzivno čebelarjenje.

Nakladni panji in zabojčki za paketne čebele Draga Korbarja.

Ivan Požar, Klenk 31, Pivka je razstavil trietažni panj na LR in AŽ sate.

V prihodnje bi bilo dobrodošlo, če bi se s svojimi izdelki predstavil tudi kateri izmed tujih razstavljalcev, saj bi tako lahko primerjali naše in tuje dosežke na področju čebelarstva opreme.

Ob koncu si lahko želimo, da bi bila seminar in razstava prihodnje leto vsaj tako obiskana in kakovostna, kakor sta bila letošnja.

Med XXIII. posvetom čebelarjev v Celju so udeleženci dobili na vpogled nekaj izvodov **revije Sodobno kmetijstvo** (št. 3/2000), v kateri smo v prilogi »Čebelarstvo«, vložili tudi seznam za zbiranje naročil te številke revije. Ker domnevamo, da se je del seznama med kroženjem izgubil, prosimo vse tiste, ki so revijo naročili, pa je še niso dobili, da pokličejo na telefonsko številko: (061) 173 53 60 ali to sporočijo po elektronski pošti marek.urbancic@czd-kmecki-glas.si. Za razumevanje se zahvaljujemo.

Uredništvo priloge

RAZPIS ZA AKACIJEVO PAŠO

ČD KANAL – BRDA – Na podlagi pravilnika o izrabi čebelje paše v občini Brda in Kanal ob Soči, razpisuje ČD Kanal – Brda natečaj za dodelitev stojišč za akacijo, lipovo, kostanjevo ter gozdno pašo. Za akacijo pašo bo letos na voljo manj stojišč kot lani zaradi intenzivne obnove vinogradov. Vloge naj bodo napisane za posamezno pašo, skupinskih vlog ne bomo upoštevali. V vlogi naj bo točen naslov, število panjev in telefonska številka. Čebelar sme na pasišče pripeljati toliko panjev, kot mu jih določa dovolilnica. Dovoz večjega števila panjev je kršitev pašnega reda. Ob prejemu dovolilnice si čebelar sam uredi odnos z lastnikom zemljišča. Čebelar mora poverjeniku predložiti veljavno spričevalo (samo original).

Vloge pošljite na naslov: **ČD Kanal – Brda, 5212 Dobrovo**, do 10. aprila 2000.

KOMISIJA ZA PASIŠČA – Oskar Kristančič

ČEBELARSKA UNIFORMA

Franc Šivic

Želja, da bi imeli naši člani stanovsko uniformo, kakor jo imajo lovci, rudarji in morda še kdo, se že dolgo pojavlja tako v čebelarških organizacijah kot med posamezniki. Bilo je celo nekaj konkretnih predlogov o tem, kakšna naj bi bila, vendar vse kaže, da se večina zanje ni ogrela.

Na letošnjem posvetovanju v Celju smo imeli priložnost videti novo različico čebelarške uniforme, in to tako za moške kot za ženske. Zamisel je nastala v znani čebelarški družini Vozelj pri Litiji. Večini navzočih čebelarjev je bila všeč, nekateri pa so menili, da bi bilo pred končno izdelavo potrebnih še nekaj popravkov. Tako naj bi nekoliko spremenili kakovost in barvo blaga, poleg tega pa še nekatere druge podrobnosti.

Na posvetovanju v Celju smo se dogovorili za ustanovitev posebne komisije, ki bo pripravila predlog popravkov. Upoštevala naj bi predvsem željo, da bi uniformo nosilo čim več čebelarjev na različnih čebelarških prireditvah. Zato ta po eni strani ne sme biti preveč upadljiva, po drugi pa mora biti dovolj razpoznavna in lepa, da jo bodo naši člani radi nosili. Ko bo izdelan model nove uniforme, ga bomo seveda predstavili čebelarjem. In kdo naj bi to uniformo nosil? Predvsem paporščaki, za njimi pa seveda vsi, ki so ponosni na to, da so čebelarji in želijo to pokazati tudi na zunaj. Lepo bi bilo, če bi imelo do začetka Apimondie 2003 čebelarstvo uniformo čim več članov, saj bi to na svojevrsten način zaznamovalo to mednarodno prireditev v Ljubljani.

Uniformo je oblikovala Sonja Vozelj.

ebelarjeva mesečna opravila

ČEBELARJEVA OPRAVILA V APRILU

za AŽ in veliki Kirarjev panj

Ivan Bračko, Maribor

V obdobju od zadnje deкаде marca in aprila je vreme v Sloveniji lahko zelo muhasto. Lahko se precej otopli, lahko pa se tudi ohladi za daljše obdobje. Srednja dnevna temperatura je približno 9 °C, do konca meseca pa se povprečno zviša še za dve stopinji. Pogosto se pojavljajo slane, lahko pa sneži tudi do nižin.

Ob popolnoma jasnih dneh sonce sije že po 14 ur na dan. Prav sonce pa je "motor" vsega živega v naravi.

Po fenološkem rastlinskem koledarju se zgodnja

pomlad pojavi, ko zacvetijo prvi cvetovi navadnega regrata, ki je lahko tudi paša za čebele, zlasti tam, kjer ga je veliko. Najpomembnejše obdobje pomladi je obdobje med cvetenjem navadnega šipka, črnega trna, koščičarjev, grozdičja in ostrolistnega javorja. Obdobje se končuje, ko se začnejo olistavati in cveteti navadna breza in veliki jesen ter evropski macesen in navadni divji kostanj. Prehod v pravo pomlad pa zaznamujejo začetek olistavanja črnega trna, velikolistne lipe in buke ter cvetenje navadnega divjega kostanja, jablan in drugega sadja. Vrhunec pomladi se začne z olistavanjem lipovca ali malolistne lipe ter s cvetenjem

doba in španskega bezga. Konec pomladi naznani pojav prvih cvetov navadne marjetice (*Bellis perennis*), začetek cvetenja robinije ali akacije, pa tudi črne detelje, navadnega gadovca, malinjaka in jerebike. V Sloveniji je časovni razpon med najzgodnejšim in poznim začetkom cvetenja črne detelje glede na geografsko širino in dolžino ter glede na nadmorsko višino približno šest tednov. V okviru celotne rastlinske in botanične pestrosti se glede na čas in prostor pojavljajo tudi čebelje paše. Tudi razvoj povzročiteljev mane je povezan z vsemi omenjenimi kazalci.

V čebeljih družinah sta se generaciji čebel že zamenjali. Tako je poletna generacija zamenjala zimsko, ob začetku cvetenja vrbe ive pa so družine s približno 15.000 celicami zalege čebel delavk oziroma na približno 19 dm² satne površine (merjeno z obeh strani) ali približno 38 dm² (merjeno na eni strani satja) prešle v buren spomladanski razvoj. To površino zalege obsega ali neguje približno 5.000 čebel delavk (24 dm² z obeh strani v plodišču). V tem obdobju je razvoj čebeljih družin intenziven. Iz enega dm² satja (z obeh strani) se poleže približno 800 čebel delavk. Razmerje med številom čebel, ki se izvalijo iz enega dm² zalege, in satno površino, ki jo te čebele po izvalitvi pokrivajo, je 3,3 : 1, povedano drugače, iz enega sata zalege se izvali toliko čebel delavk, da zelo na gosto posedejo oziroma pokrivajo tri sate. Vsaka spomladanska čebela vzredi ob dotoku obnožine v panj ali ob zalogah v panju v svojem življenju skoraj po štiri nadomestne čebele. Ruski znanstveniki (Taranov, Perepelova in dr.) so ugotovili, da 100 čebel delavk vzredi 385 nadomestnih čebel.

Ob takšnem zaleganju in izleganju čebel delavk oz. mladic začne v gnezdu primanjkovati prostora, to pa čebelje družine sili v rojenje. Isti raziskovalci so ugotovili, da je matica v prenapolnjenem gnezdu iskala prazne celice in zapravljala čas, ker jih ni našla. Pri tem sta jo ovirali gneča in gostota mladic v gnezdu. Matica, ki je iskala prazne celice za zaleganje, je pri tem trosila jajčeca, čebele delavke pa so jih takoj pojedle. Opazovana matica je v 24 urah tako potrosila od 400 do 600 jajčec. V 21 dneh razvoja je na ta način izgubljanih od 8.500 do 13.000 čebel, ki bi se izlegle, če bi matica lahko svoja jajčeca zalegla v pripravljene celice.

Iz tega izhajata dva sklepa:

1. matica zmore zaleči več zalege, kot ugotovimo čebelarji;

2. mlade čebele delavke, ki se povečini ne premaknejo z mesta, na katerem so se izvalile, so ovira za večji obseg zaleganja matice, saj jo pri tem ovirajo. Ker v gnezdu za čebele krmilke ni dovolj odkrite zalege, te čebele ne pitajo zalege, ampak krmilni mleček uživajo same. Pri tem se jim razvijejo jajčniki in delno tudi beljakovinsko-maščobno telo, ki je telesna rezerva mladih čebel ob pripravi na rojenje in pospešeno graditev satja, po morebitnem rojenju pa tudi na kar najhitrejšo možno vzrejo zalege v novi družini in panju.

Perepelova je že leta 1928 ugotovila, da je v čebelji družini, ki se pripravlja na rojenje, od 35 do 55 odstotkov čebel delavk z razvitimi jajčniki. To so t. i. fiziološke »trotovke«, ki posedajo ob zalegi in ne krmijo zalege, ker je ni dovolj. Hkrati so že tudi ugotovili, da so v roju povečini od 3 do 21 dni stare čebele delavke, starejše pa le tiste, ki jih zajame samo rojenje. Obdobje, ki ga opisujem, je v razvoju čebeljih družin, ki je tudi biološko zelo zapleteno, precej burno. Kaj ob tem čebelar lahko in mora storiti? Njegova dolžnost je, da čebelji družini omogoči vzrediti čim več zalege in s tem čebel za bodočo pašo. Na paši sodelujejo tiste pašne čebele, katerih jajčeca so bila zaležena 51 do 30 dni pred začetkom pomembne čebelje paše, npr. akacije ali druge. Poletna čebela delavka živi 21 dni kot zalega, 21 dni kot panjska čebela in 21 dni kot pašna čebela, seveda z odstopanji od 10 do 15 dni pri odraslih čebelah. Preprečevanje rojenja in pospeševanje razvoja družin lahko izvajamo z:

1. ukrepi, ki temeljijo na povečanju prostora gnezda in zaposlitvi mladic, kot sem pojasnil zgoraj;

2. ukrepi, s katerimi zmanjšamo prenaseljenost čebeljo družino – z narejanjem narejencev ali novih družin;

3. ukrepi, s katerimi del čebel z matico ločimo od zalege; v AŽ panjih to naredimo s prestavitvijo satov s pokrito zalego in čebelami v medišče oz. v gornji del panja tik pred glavno pašo;

4. ukrepom, s katerim dodamo družini mlado matico; čebeljim družinam dodajamo satnice za zgraditev satja, v Kirarjevem panju v plodišče tik ob zalego sprejaj in zadaj.

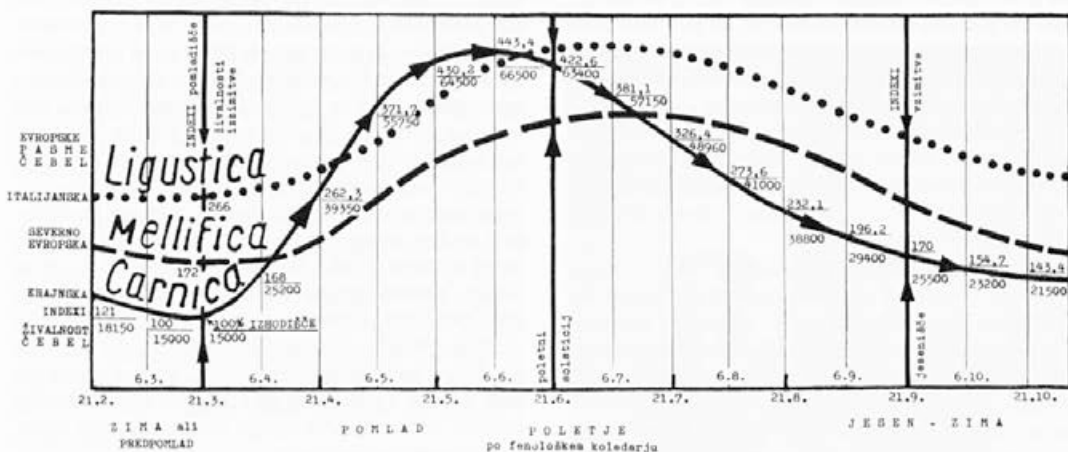
V AŽ panju dodajamo satnice v zgraditev predvsem v medišče tik ob zalego.

Pri prevešanju pokrite zalege s čebelami v AŽ panju vedno prestavimo vsaj tri sate ali več, tako da sestavljajo »valilni termo blok«. Zalega mora vedno stati nad spodnjo zalego. Postopek velečebelarja Janka Pislaka iz Apač pri Kidričevem pa je takšen:

Ko čebele v plodišču AŽ panja gosto zasedajo zadnjo mrežo na »okencu«, v medišču namesti pet izdelanih satov in štiri satnike s satnicami, in sicer izmenično zgrajeno satje in sat s satnico za zgraditev satja ter prazen satnik – gradilnik. Čebele spusti v medišče

Čebelnjak Franca Dreva iz Šmartna ob Paki.

skozi matično rešetko, zalego iz plodišča v medišče pa prestavi takrat, ko so v medišču izdelane vse satnice, ki jih matici vstavi v zaleganje v plodišče.

Praksa je pokazala, da se čebelarje družine spomladi širijo v obliki povečane krogle ali pokonci postavljenega jajca na vse strani iz središča začetka zaleganja, vendar raje navzgor kot navzdol. Pri velikem Kirarjevem »B« panju namestimo mediščno naklado s celicami globine

22 mm, v katere matica ne more zaleči jajčec. V to mediščno naklado čebele prinašajo manjše ali večje donose mediščne in jih tu skladiščijo. Gnezdo plodišča se delno razširi tudi v višino plodiščnih satov, in sicer enako po širini in dolžini.

Čebelarjem in čebelarjem priporočam tudi spoznavanje in širitev medovitih rastlin, da bi imele njihove čebele v bližini čim več paše.

PRODAM več čebeljih družin z AŽ panji ali brez, ☎ 041 185 10 93.

PRODAM nekaj zdravih čebeljih družin na AŽ in LR satju, ☎ 064 245 058.

PRODAM več čebeljih družin na AŽ satju, ☎ 068 78 389.

UGODNO prodam 6 AŽ 9 S, ☎ 063 720 650.

PRODAM več čebeljih družin na 7 S, ☎ 067 346 020 – zvečer.

PRODAM atestirano dvonamensko prikloico – tovor – čebeljak za 10 AŽ po ceni 40.000 SIT, ☎ 066 275 080.

ZELO ugodno prodam tovarnjak TAM 5000 z nadgradnjo in atestom in rabljene AŽ 9 S, ☎ 062 221 579.

PRODAM TAM 110 registriran do 7. 5. 2000 – prevozni čebeljak z AŽ panji in čebelami – skupaj ali posamično, ☎ 064 224 258 – zvečer.

POPRAVEK – V prvi številki letošnjega Čebelarja na strani 12 ni bil naveden kraj bivališča prejemnika zlate medalje Franca Peterke, ki jo je prejel za kostonjev med na lanskem sejmu sadja, vrtnin in čebelarstva, zato se mu opravičujemo. Njegov naslov je – Franc Peterka, Prelog, Breznikova 17, 1230 Domžale.

Uredništvo

ČEBELARJEVA OPRAVILA V NAKLADNEM PANJU V APRILU

dr. Janez Poklukar, Kmetijski inštitut Slovenije

Elektronski naslov: janez.poklukar@KIS-H2.si

Pomlad z velikimi koraki stopa v deželo. Niso redki dnevi, ko čebele že pridno prinašajo nektar in cvetni prah. Kritično obdobje menjave zimskih čebel z mladimi, letošnjimi čebelami je že verjetno mimo, moč družin pa se hitro povečuje. Nenaden prodor hladnega zraka lahko povzroči

podhladitev zalege, zato moramo vsaj v tem mesecu poskrbeti za dobro izolacijo pod strehami panjev. Čebele potrebujejo za razvoj zalege veliko vode, zato bo vsekakor dobrodošlo, če bomo neposredno čez sate v gornji nakladi položili PVC folijo. Čebele bodo lahko takoj koristno uporabile kondenzirane kapljice vode.

V zadnjem času so mnenja o dražilnem krmljenju čebel spomladi zelo deljena. Če se zaloga hra-

ne ob gnezdu hitro zmanjšuje in grozi nevarnost lakote, je čebele vsekakor priporočljivo dokrmiti s tekočo hrano. Pri tem moram čebelarje opozoriti predvsem na možnost prehoda tako dodane hrane v poznejši pridelek medu. S sodobnimi laboratorijskimi metodami je mogoče dokazati navzočnost sladkornega sirupa v medu, zato čebelarjem nikakor ne priporočam nepremišljenega krmjenja z njim. To še posebej velja za invertirani sladkorni sirup, namenjen za prehrano čebel, ki se je pred kratkim pojavil na slovenskem trgu. Povečana kislinška stopnja medu je v tem primeru zanesljivo izdajalsko znamenje, da med ni naravnega izvora. Za krmljenje čebel uporabimo 5-litrsko pokrita vedra, v pokrov veder s svedrom izvrtamo 5 do 8 lukenj s premerom 1 mm, to pa čebeljim družinam omogoča dnevni odvzem hrane približno 0,2 l. V folijo na vrhu panjev izrežemo luknje velikosti 5 x 5 cm, nanje pa postavimo vedra s pokrovi navzdol. Če se pojavi zunanji vir medenja, se dnevni odvzem hrane iz veder zmanjša ali celo ustavi. S petimi litri tekočine smo čebele zadovoljivo oskrbeli za približno tri tedne kritičnega obdobja. Matice bodo v tem času polno zalegale, družine bodo v razvoju do besedno eksplodirale. **V hrano preventivno ne dodajamo nobenih zdravil, če nam tega ne predpiše veterinar.** V tem obdobju lahko uporabimo tudi pogače, pri tem pa pazimo da niso predrage in da ne vsebujejo antibiotikov ter drugih nevarnih dodatkov. Pri tem opozorilo moram posebej opozoriti na pogače z dodatkom oksalne kisline, ki naj bi domnevno pripomogla k preventivnemu zatiranju varoj. Še tako majhen dodatek oksalne kisline v hrano čebel je za čebele v aktivni sezoni, ko je v panju zalega, lahko smrten. V najboljšem primeru bomo z oksalno kislino v pogači ali sirupu iz močne družine naredili slabiča. Pogače, pripravljene s kvasom, lahko uporabljamo le do sredine aprila, pozneje pa tega ne priporočam več. Kvasovke namreč lahko povzročijo predčasno vrenje nektarja v satnih celicah.

Pozorno spremljajmo vsakodnevne vremenske napovedi. Napoved vremena namreč odločilno vpliva na naše razvojne ukrepe pri čebelah. V nadaljevanju bom ločeno opisal ukrepe v panju s sati normalne LR mere in v nizko nakladnem panju.

LR panje z normalnimi nakladami smo prezimili v eni ali dveh nakladah. V začetku aprila je v panju od tri do šest satov zalege. Matica pridno zalega in hitro širi gnezdo. V toplejših krajih v Primorju se že pojavlja nevarnost rojilnega razporedenja čebel, v hladnejših krajih pa se čebele šele prebujajo iz zimskega spanca. Zato je izjemno pomembno opazovanje čebel. Ko družina gosto zasede eno naklado, ko je tudi na stranskih satih že veliko čebel in ko je v panju že najmanj sedem satov zalege, je čas za prvi temeljitejši poseg v panj. V prvo naklado nad podnico panja vstavimo v sredino najmanj štiri zaležene sate, levo in desno od njih po en lep,

prazen sat, na vsako stran eno satnico in polna medena sata ob krajih naklade. V drugo naklado vstavimo v sredino dva do tri sate zalege, levo in desno prazen sat, sledita po ena do dve satnici na vsako stran. Ob stranicah druge naklade vložimo po en do dva medena sata. Po posegu se moramo čebeljemu panju »opravičiti« z dodatkom pogače ali vedra tekočine. Morebiten nenaden vdor hladnega zraka v naslednjih dneh ne bo imel tako pogubnih posledic na razvoj panja. Matica bo izdatneje zalegala v gornji nakladi, čebele bodo v nekaj dneh zgradile štiri do šest satov. Rojilno razporedenje se v prihodnjih dveh tednih verjetno še ne bo pojavilo.

V nizko nakladnih panjih smo prezimili čebele v najmanj dveh nakladah. Matica pridno zalega v obeh, ustvarila je čebeljo gručo v obliki krogle. Bodimo pozorni, kajti ko je v širino zaleženih sedem do osem satov, je čas za prvo menjavo naklad. S tem praviloma prepolovimo kroglo, matica pa je prisiljena zaleči vmesne prazne prostore. Na podnico najprej postavimo naklado z dvema izdelanima satoma ob straneh, mednju pa namestimo osem neizdelanih satnic. Čez to »svežo« naklado navezujemo preostali dve nakladi z zalego. Sveže dodane satnice se »ogrevajo« oz. sprejemajo panjski vonj. Če se pojavi paša, bodo čebele v spodnji nakladi takoj pridno gradile, če pa paše ne bo, jim prazen prostor pod zalego ne bo škodil. Zapomni si, da čebele, ki visijo na bradi, panju ne koristijo. Moramo jih povleči v panj, če ne z globoko podnico, pa z naklado satnic na podnici. S tem ukrepom smo rešili nevarnost pojava rojilnega razporedenja za največ deset dni. Seveda se po posegu panju »opravičimo« z manjšim dodatkom hrane. Ko matica popravi »razdejanje« po našem posegu, ko oblikuje večjo kroglo, je čas za vnovično ukrepanje. Če je panj zelo močan, odmaknemo dve gornji zaleženi nakladi in naklado delno že izdelanih satnic nad podnico. Naklado z mlado zalego namestimo nazaj na podnico, nanjo poveznemo naklado s satnicami, v sredino le-te obvezno vstavimo dva zaležena sata, čez to naklado pa dodamo drugo že prej zaleženo naklado. Gnezdo smo tako spet prerezali na dvoje. Če v zdajšnji srednji nakladi ne bi bilo nobenega zaleženega sata, bi se že v nekaj dneh pojavilo rojilno razporedenje.

Rojilno razporedenje je v nakladnih panjih lahko preprečevati, ko pa se pojavi prvi zaleženi matičnik, pa je skoraj neobvladljivo. Gradnja satja, dovolj prostora za zaleganje matice in nemoten pretok feromonov v panju so ključni za preprečevanje rojenja. Več o tem pa prihodnji mesec.

Aprila ne pozabimo na varozo čebel. S kontrolnimi vložki ugotovimo, v katerih panjih je več varoe kot v drugih panjih. Za teden dni vstavimo na podnice panjev kontrolne vložke in preverimo število naravno odpadlih varoj. V veliki večini panjev bomo našli le posamezne varoe, v posameznih pa tudi desetkrat več, kot je povprečje v preostalih panjih. Te družine potrebujejo takojšnjo pomoč. Gle-

de na to, da se bliža sezona pridelovanja medu, bo najbolj smotno zdravljenje z mravljinčno kislino, sicer pa se o tem posvetujemo z veterinarjem specialistom za čebelje bolezni. Mravljinčno kislino dodamo le v najbolj okužene družine trikrat v razmiku treh dni, vsakič po 10 ml na krpi nad gnezdom. Ne skoparimo pri količini kisline. Če uporabljamo hlapilnik »MedjaP«, vsrkamo v stekleničko 60

ml mravljinčne kisline, dodamo hlapilnik nad gnezdo in ga pustimo tam teden dni. Tudi če izgubimo posamezno matico, ne bo posebne škode. Najpomembnejše je, da preprečimo »razlitje« varoj po preostalih panjih. Ko se bo pojavil čas rojilnega razpoloženja, varoa čebelam začasno ne bo več nevarna. Če ne bomo ukrepali, nas bo že v začetku julija presenetil vnovičen silovit izbruh bolezni.

ČEBELARSKA RADIJSKA PREDAVANJA

Aprila boste v oddaji KMETIJSKI NASVETI na prvem programu radia Slovenija lahko poslušali:

- v torek, 4. aprila, ob 12.30, bo čebelar Jože Šimec govoril o pomenu ohranjanja in širjenja medovitih rastlin za čebelarstvo.
- v torek 11. aprila pa bo o prvih spomladanskih zdravstvenih ukrepih spregovoril Jože Matavž, dr. vet. med.
- v torek 25. aprila pa bo o možnostih za prve obilne čebelje paše v živo spregovoril Pavle Zdešar. Za vprašanja poslušalcev bo odprta telefonska številka (061) 175 22 22.

Ivanka Polanec

VETERINARSKI NASVETI ZA APRIL

Nakup, prodaja in prevoz čebeljih družin na pašo

Anita Vraničar, dr. vet. med., Veterinarski zavod Slovenije

April je mesec, v katerem se začne prodaja čebeljih družin, tudi prek oglasov. Zato moramo vse kupce (še posebej čebelarje začetnike) opozoriti, naj od prodajalca zahtevajo potrdilo, da so čebele zdrave. Za ta namen si morajo prodajalci čebel priskrbeti predpisano zdravstveno spričevalo (21. člen Zakona o veterinarstvu, Uradni list RS, št. 82/94). Letega dobijo na podlagi negativnega laboratorijskega izvida mrtvic na nosemo in pršico ter na podlagi zapisnika o zdravstvenem pregledu čebeljih družin. Čebele morajo izvirati z območja, na katerem v polmetru 3 km ni nobenega žarišča hude gnilobe čebelje zalege ali pršičavosti čebel! Vse to velja tudi za prodajo ali pošiljanje matic ter za prevoze čebel na pašo. Ob morebitnem prevozu čebel oziroma pošiljanju matic v drugo državo si moramo zagotoviti tudi izvozni certifikat, ki ga izda uradni veterinar Veterinarske uprave RS.

Letos je izšel novi Zakon o upravnih taksah (Uradni list RS, št. 8/2000, tarifna številka 53 in 55). Za izdajo zdravstvenega spričevala je treba po novem plačati:

1. čebelji panji:
 - do 10 panjev 285,00 SIT
 - za vsak nadaljnji panj pa še 45,00 SIT
2. čebele matice:
 - do 10 matic 285,00 SIT
 - za vsako nadaljnjo matico 45,00 SIT

Za obvezni veterinarsko-sanitarni pregled pri nakladanju pošiljk živali, ki bodo s prevoznimi sredstvi odpeljane zunaj območja upravne enote, je treba plačati takso:

- za pošiljko živali 1515,00 SIT

- od vsake posamezne živali še:

čebele matice.....	480,00 SIT
čebelji panj	75,00 SIT

Na podlagi teh podatkov si lahko vsak čebelar izračuna izdatek za zdravstveno spričevalo.

Na urejeno zdravstveno dokumentacijo morajo biti pozorni tudi poverjeniki za pasišča!

AKUTNA PARALIZA ČEBEL

Vsako leto (od leta 1996) konec aprila oziroma v začetku maja prejmem poziv nekega čebelarja, češ da mu čebele množično umirajo. Pred panji je veliko čebel, ki se plazijo po travi in ne morejo leteti. Po kliničnih znakih sodeč, naj bi šlo za paralizo čebel. To bolezen povzroča virus, ki pa ga v naši državi, žal, ne ugotavlja noben laboratorij.

Akutna čebelja paraliza je bolezen mladih čebel delavk v tistih čebeljih družinah, ki so obbolele z varozo. Bolezen poteka zelo burno. Navadno na vrhuncu sezone umre veliko čebel, opazimo pa jih pred čebeljakom. Izbruh bolezni si razlagajo tako, da varoa sesa čebeljo hemolimfo (kri), to pa prispeva k hitrejšemu razmnoževanju virusa v hemolimfi in končno k odmrtnosti čebel. Tako varoe bolezen tudi prenašajo s čebele na čebelo in celo na čebeljo zalego. Najučinkovitejši način boja proti akutni čebelji paraliziji je uspešno zdravljenje varoze, saj brez navzočnosti varoe virus sam po sebi ne more povzročiti bolezni.

Viri:

1. Sulimanović, Đ., Zeba, L., Marković, J.: Prepoznavanje i suzbijanje pčelinjih bolesti, PIP, Zagreb 1995.
2. Uradni list RS, št. 82/94: Zakon o veterinarstvu.
3. Uradni list RS, št. 8/2000: Zakon o upravnih taksah.

OBVESTILO

Čebelarje obveščamo, da lahko **zdravstvena spričevala za čebelje družine in matice** dobijo le pri **specialistu za zdravstveno varstvo čebel na svojem območju**. Če bo le-ta odsoten, bodisi da je na dopustu ali na bolniškem dopustu, ga bo nadomeščal specialist iz najbližje območne enote Veterinarskega zavoda Slovenije.

Novi obrazci zdravstvenih spričeval so v obliki knjižice, ki jo bo čebelar lahko imel največ tri leta. V njej so posebne rubrike o zdravstvenem stanju čebelje družine, prevozi na pasišča ter o nakupu in prodaji. Spodaj so objavljene telefonske številke pristojnih veterinarjev, saj so nekatere spremenjene:

CELJE: Drago Goručan – tel.: 041/836-746

KRANJ: mag. Mira Jenko-Rogelj – tel.: 041/645-769

LJUBLJANA: Borut Preinfalk – tel.: 041/650-158

MARIBOR: Vida Lešnik – tel.: 0609/645-792

MURSKA SOBOTA: Jože Matavž – tel.: 0609/622-730

NOVA GORICA: Ivo Planinc – tel.: 041/740-805

NOVO MESTO: Anita Vraničar – tel.: 0609/649-495

SEŽANA: Suzana Skerbiš – tel.: 0609/645-763

VETERINARSKI ZAVOD SLOVENIJE
mag. Mira Jenko-Rogelj, dr. vet. med.

Izkušnje naših čebelarjev

OHRANIMO PASEMSKO ČISTOST NAŠE ČEBELE

Janez Gregori

Čebelarji želimo imeti v svojem čebelnjaku čim boljše čebele, to pa skušamo doseči s stalnim odbiranjem. Vsak čebelar vam bo takoj pokazal družino, ki je po njegovem mnenju najboljša in ki ji pri odbiru daje prednost. Njegovi vzrejni cilji so predvsem čebele, ki prinesejo kar največ medu, ki so čim bolj mirne in niso nagnjene k rojenju.

Omenjeni cilji so pridobitne narave, saj zagotavljajo največ medu ob čim lažjem delu s čebelami in čim manjši porabi časa na posamezno družino. V drugi plan je potisnjen eden od še kako pomembnih vzrejnih ciljev, to je pasemska čistost. O tem se lahko prepričamo pri marsikaterem čebelnjaku, če opazujemo čebele na žrelu, saj hitro vidimo, da pasemsko niso čiste. V poznejšem pogovoru s čebelarjem nam ta pojasni, da temu sploh ni namenjal pozornosti.

Res je, da je ponekod v svetu poglavitni cilj odbire količina prinesenega medu, ne glede na obarvanost, to je pasemsko čistost čebel. Takšna so npr. razmišljanja ameriških čebelarjev, kot smo pred kratkim lahko prebrali v Slovenskem čebelarju. Pri nas pa moramo razmišljati drugače. Ohraniti moramo našo avtohtono pasmo, kranjsko čebelo, hkrati pa stremeti k temu, da pridelamo čim več medu. Razlog za ohranjanje ni samo v tem, da je to naša pasma, ampak predvsem v tem, ker je v primerjavi z drugimi pasmami nesporno kakovostna. To potrjujejo številni domači in tuji strokovnjaki, to potrjuje tudi dejstvo, da jo gojijo skoraj po vsem svetu, njena priljubljenost pa se še povečuje. Res je, da ima tudi lastnosti, ki si jih sodobni čebelar

ne želi, npr. nagnjenost k rojivosti. Zato skuša čebelar z odbiro to lastnost čim bolj zmanjšati oziroma jo upoštevati pri tehnologiji čebelarjenja (npr. z izbiro primerne panja) in pri ravnanju z družinami med rojilnim obdobjem.

In kakšna je čista kranjska čebela? Odgovor je vse prej kot preprost. Strokovnjaki ga iščejo v temeljitih pregledih in meritvah (npr. barva in dolžina dlačic, barva hitinskih obročkov, kubitalni indeks). Glede barve zadkovih obročkov mnenja niso vedno enotna: nekateri dopuščajo, da ima manjše število čebel v družini delno obarvan prvi obroček, vendar barva ne sme biti ru-

Med prašenjem pred žrelom hitro opazimo čebele z obarvanimi obročki, ki niso pasemsko čiste. Take čebele ne sodijo v naš čebelnjak!

Foto: J. Gregori

mena, ampak usnjeno rjava. Mi pa smo na strani tistih, ki zahtevajo, da morajo biti pri čistih kranjskih sivkah vse čebele brez obarvanih obročkov. Za osnovno odbiro, ki jo opravlja vsak čebelar, naj torej velja, da so dlačice kranjske čebele sive (od tod tudi ime sivka) do rumenkasto sive, noben zadkovni obroček pa ne sme biti rumen, saj je to znamenje, da so čebele križane s kakšno tujo pasmo, predvsem s italijansko čebelo. Za take čebele pravimo, da so pasaste. Naše geslo naj bo: **Iz svojih panjev odstranimo čebele z rumenimi obročki!** Ugotavljanje barve zadkovnih obročkov pa od čebelarja zahteva kar nekaj pozornosti. Okvirni vtis glede čistosti čebel dobimo, če jih opazujemo pri žrelu. Opazujemo mlade čebele, ki so še gosto porasle z dlačicami. Ne smejo nas motiti že izrabljene delavke, ki so opazno temnejše zaradi tega, ker so se jim dlačice že v dobršni meri ogulile, pa tudi krila imajo ob robovih že načeta. Najboljša priložnost za tak pregled je ob lepem vremenu, ko se čebele živahno prašijo in se množično mirno zadržujejo na žrelih.

Bolje lahko pasemsko čistost ocenjujemo ob pregledih družin. Ko jemljemo sat za satom iz panja, imamo pred seboj razprostrte mlade čebele, tako da hitro lahko opazimo tudi kakšno obarvano. Če pregledujemo v čebelnjaku, se čebele dvigajo s satov, ki jih imamo v rokah, in sedajo na okensko šipo. To je najlepša priložnost za opazovanje njihove barve. Tako razločno, kot bi bile na rentgenu, vidimo vsak svetlejši obroček. Če pregledujemo panje na prostem, ujamemo nekaj deset čebel in jih spustimo na okensko šipo ali pa za ta namen priredimo primerno šipo. Za razmnoževanje bomo uporabljali družine, pri katerih ne bomo opazili nobene pasaste čebele.

In kako postopamo, če odkrijemo pasaste čebele? Preprečiti moramo, da bi se razmnoževale, da bi prenašale svoje genske zasnove na svoje potomce. Nosilci genov so matice in troti, zato se lotimo njih. Pri pasemsko neustreznih družinah, pa tudi pri tistih, ki kažejo druge, nam neljube lastnosti in bi se jih radi znebili (npr. slab donos, rojnost, čebele so hude ali nemirne na satju), ob pregledu uničimo vso trotovsko zalego. Če je ta med zalego delavk, jo z nožem prikrajšamo. Delo bo opravljeno še bolj temeljito, če bomo od-

stranili tudi že izležene trote. To opravimo z lovilec tro-
tov, ki ga namestimo na žrelo panja. Pravzaprav je to
škatla, obdana z matično rešetko, da lahko izletavajo
le delavke. Troti se nabirajo na matični rešetki in jih lah-
ko odstranimo.

Prav tako moramo zamenjati tudi matico. To pa ni
vedno preprosto. Poleti, ko ni primerne paše in tuje če-
bele takoj začnejo siliti v odprt panj, nas pri močni
družini v nakladnem panju iskanje matice spravi v
obup. Še zlasti, če se čebele pregledovane družine raz-
burijo in nas začnejo divje napadati. Ne preostane nam
drugega, kot da delo odložimo do pomladi.

Že ob prvih spomladanskih izletih bomo opazovali
čebele pri žrelu in označili vse družine, pri katerih bo-
mo našli čebele z rumenimi obročki in pri katerih bo
treba zamenjati matice. Na to pa moramo misliti že
prejšnje leto. Prezimiti moramo primerno število
družin z mladimi maticami, s katerimi bomo zamenje-
vali oporečne. In kolikšno je primerno število družin?
Če imamo petdeset družin, bo verjetno kar dovolj, če
pripravimo deset družin. Če kakšne matice ne bomo
potrebovali, ne bo škode. Družinico bomo dali v večji
panj in jo okrepili z zalego tistih družin, katerim smo
odvezli matice. Tako bomo dobili krepko pridobitno
družino.

Uspeh pri odbiru pasemsko čistih družin bo kmalu
opazen. Ko bodo odmrle potomke matic, ki smo jih za-
menjali, bo slika v čebelnjaku že drugačna. Zavedati
pa se moramo, da smo odstranili samo tiste čebele
(oz. matice), ki kažejo svojo pasemsko oporečnost na
zunaj (to je fenotipsko), ne pa tudi tistih, katerih pa-
semska oporečnost je skrita v njihovih genih (to je ge-
notipsko) in jo bodo še naprej prenašale na potomce.
Zato se bodo pozneje še pojavljale kakšne družine s
pasastimi čebelami. In tudi pri njih bomo odstranili tro-
te in zamenjali matico. Če pa imamo v soseščini čebe-
larje, ki temu vprašanju ne bodo namenjali pozornosti,
bo pot do uspeha še bolj strma, končni cilj pa se nam
bo nenehno odmikal. Zato si moramo za vzrejni cilj za-
staviti, da imamo v svojem čebelnjaku samo čiste si-
vke. To pa bomo dosegli le s skupnimi močmi in z vztraj-
nostjo. Že letos naj torej začne veljati geslo: **Iz svojih
panjev odstranimo čebele z rumenimi obročki!**

Z MLADIMI DRUŽINAMI PROTI VAROZI V spomin prijatelju in čebelarju Dušanu Kresalu

Ivan Jurkovič

V biologiji čebel in tehnologiji čebelarjenja nastajajo
vedno nova odkritja in spoznanja, ki spreminjajo način
čebelarjenja in ga racionalizirajo. Novosti nas vedno
vzpodbujajo k intenzivnemu razmišljanju in spremenje-
nemu načinu dela. Tudi s pojavom varoze se je odnos
do čebelarjenja zelo spremenil. Zdrave in močne čebe-
lje družine so temelj uspešnega čebelarjenja. Za dose-
go tega cilja pa je poleg ustreznih zdravil, ki so posta-
la za obstoj čebel nujno potrebna, vse bolj odločujoče
tudi to, kako ravnamo s čebelami, tj. tehnologija čebe-

larjenja. Pri tem želim poudariti zlasti dve novejši ugo-
tovitvi:

**1. Mlade družine, narejene konec aprila – v začet-
ku maja imajo 2000–2500 čebel, z mladimi, oploje-
nimi maticami in ustrezno oskrbovane, gredo v zimo
praviloma močnejše kot družine, iz katerih so bile na-
rejene (Liebig).**

**2. Mlade družine v razvoju prehitijo varozo, zato če-
bele do jesenskega zdravljenja niso nevarno prizadete.**
Da bomo lahko začeli že aprila in maja delati mlade

družine, je nujno, da že jeseni zazimimo zelo močne in zdrave čebele. **Močna družina je tista, ki čez zimo zaseda 8–12 satov AŽ oz. LR mere, aprila pa že 20 satov.**

Kako čebelariti v sklenjenem krogu – rotacijski način čebelarjenja?

Družine lahko zazimimo v enem, dveh ali treh prostorih, odvisno od načina čebelarjenja, vrste panja in pojava paše, ki jo hočemo izrabiti. Zaloga hrane naj bo nad zimskim gnezdom, da bo začela matica zalegati spodaj in bo gnezdo širila navzgor. Tako nam spomladi ne bo treba menjati naklad ali prestavljati družin iz medišč AŽ panjev v plodišča.

Način čebelarjenja čez leto je odvisen tudi od moči družin spomladi. Čim bolj močna je čebelja družina, teže jo je »krotiti«. Če je prezimila samo v enem prostoru, zaseda samo en prostor. Če pričakujemo samo glavno spomladansko pašo, damo matično rešetko v nakladnem panju nad plodišče in nanjo medišče, ki ga lahko povečamo, če se pojavi močnejše medenje. Zato moramo imeti vedno v rezervi dovolj praznih, nezaleženih satov, kajti nakladni panj lahko postane »tovarna mesa«, kot so ga že nekateri imenovali, ne da bi vedeli, zakaj se to dogaja.

Močne družine se spomladi same dovolj hitro razvijajo in praviloma ne potrebujejo nobenega pospeševanja, včasih prej zaviranje razvoja, zlasti v krajih, v katerih ne pričakujemo spomladanske paše.

V nakladnih panjih (NP) lahko prostor za zaleganje neomejeno večamo in razvijamo izjemno močne družine, vendar jih matica s svojimi hormoni ne pokrije. Ker zaleganje v prosto stoječih nakladnih panjih spomladi nekoliko zamuja, kar manj izčrpa čebele, sta intenzivnost razvoja in pojav rojilnega razpoloženja še toliko večja. V čebelji družini se pojavi stanje, ob katerem se počutimo nemočni.

Pri kranjski čebeli se v tem obdobju pojavi rojilno nagnjenje, in če ne ukrepamo pravilno, tudi rojilno razpoloženje.

Pomembno si je zapomniti, da čebele **spomladi podcenjujemo** (jeseni jih navadno precenjujemo)! Zato nas velikokrat prehitijo, izrojiijo in sezona je lahko izgubljena.

Spomladi skušamo usmerjati razvoj čebeljih družin. Vedeti moramo, kdaj se začne paša. Če imamo samo spomladansko pašo, bomo postopali drugače.

Matična rešetka naj bo tudi pri nakladnem panju sestavni del panja, le v krajih z letnim donosom več kot 30 kg lahko čebelarimo brez rešetke. V deželah z obilnimi pašami uporabljajo čebelarji rešetke, če čebelarijo z dvema maticama, tj. pri večmatičnem panjskem sistemu, da se na ta način izognejo rojenju. V panjih z dvema maticama čebele praviloma ne rojijo (Kresal). Večmatični način čebelarjenja so preizkušali tudi v Evropi, a se ni obnesel (Weiss). V Kanadi sem videl dvomatična čebelarstva na območjih z bogatimi pašami in na zelo oddaljenih stojiščih.

Prednosti matične rešetke so: **laže in hitreje narejamo nove družine, imamo manj dela s kontrolo roje-**

nja, družina ne sili samo navzgor, temveč se razvija tudi v širino, laže pridobivamo sortni med, pri točenju lahko uporabimo begalnico, točimo iz nezaleženih satov, čebele lahko pri točenju ometamo pred panje.

Pri nakladnem panju mora rešetka ležati na robu plodišča panja in ne na satnikih. Vpeta naj bo v 4–5 mm debel okvir, s tem pa med satniki obeh prostorov ohranimo razmik (8 ± 2 mm). Pri tako vstavljeni matični rešetki nimamo nobenih zazidav in delo je veliko lažje.

Verjetno so številni čebelarji prav aprila in maja »padli na izpitu« za nakladno čebelarstvo, ker niso uporabljali matične rešetke.

V obdobju glavnih paš, navadno je to poletna, v pridobitnih panjih ne širimo obsega čebelje zalege (v Avstriji je navada, da v tem obdobju matici omejijo zaleganje na spodnjo naklado – Bretschko). **Če čebelarimo na med, morajo biti čebele razvite pred pašo.** Če se je čebelja družina razvijala med pašo, bo postala močna in bo po paši porabila veliko medu, ki ga je nabrala (Rihar), izležene čebele pa bodo po paši nekoristno odmirale.

Nastavljanje ali prestavljanje

Ločiti moramo, ali gre za nakladni ali AŽ panj. V AŽ panjih, ki imajo nepremično matično rešetko, družine kmalu izrojiijo, ker se v plodišču pojavi velika gneča in matici zmanjkuje prostora za zaleganje.

Če samo nastavljamo, imamo možnost točiti med iz deviških satov, prej pa se bodo pojavili matičniki. Nastavljamo lahko bolj zgodaj in se nam ni treba ozirati na vreme. Glede na zunanje temperature se družina dviga in spušča, torej ne vztraja na prestavljeni zalegi. Pri revnejših pašah bodo dale družine več medu kot pri prestavljanju. V tem primeru po potrebi v plodišču odvezamemo odvečne sate hrane in jih nadomestimo z 2–3 satnicami.

Če želimo čebelji družini preprečiti rojilno razpoloženje:

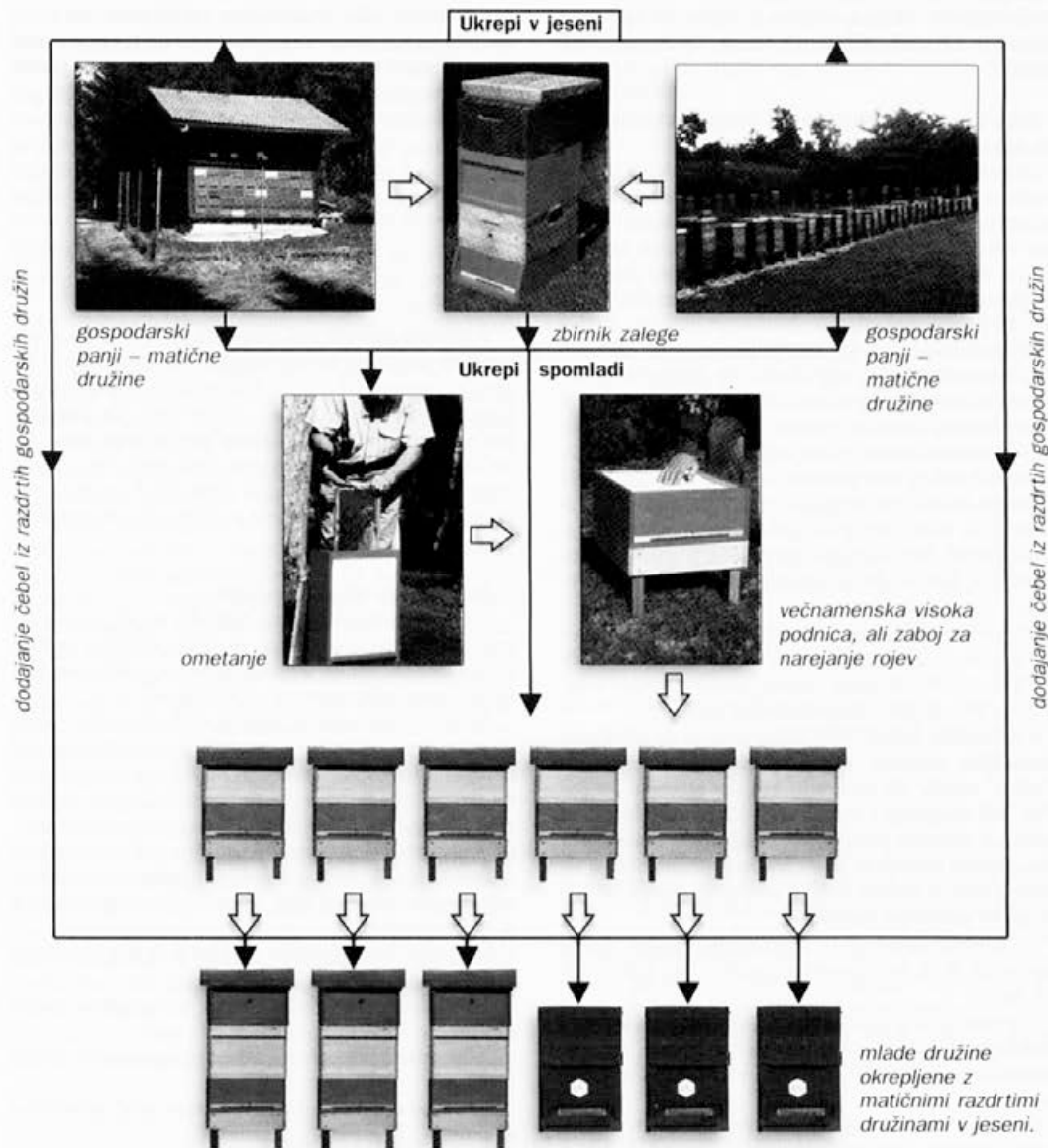
1. odvezamemo čebeljo maso in narejamo mlade družine,
2. odvezamemo pokrito zalego in narejamo mlade družine,
3. večamo prostor in povečujemo moč pridobitne družine.

S prvim in drugim posegom zmanjšujemo število varoj v panju. To zmanjševanje je intenzivnejše pri odvzemu pokrite zalege; pri odvzemu čebel je nepomembno.

Pri nakladnem panju lahko povečujemo prostor z dodajanjem naklad, pri AŽ panjih pa z dodajanjem zaklad in prečno vstavljenih satov. Pri dodajanju zaklad ostane medišče nespremenjeno, v plodišču pa čebele raje nosijo obnožino kot medicino. Večina čebelarjev ima navado, da spomladi čebele hrani ali celo dražilno krmi.

Raziskave so pokazale, da močnih čebel z dovolj hrane spomladi ni treba dražilno vzpodbujati, saj se družina sama dovolj hitro razvije. Treba pa je vstaviti in izrezati gradilnik: če smo varozo zatirali pozimi, en sat, sicer pa dva sata trotovske zalege, ta ukrep pa naj bi po nekaterih avtorjih prepolovil število varoj v družini.

HEMA ČEBELARJENJA V SKLENJENEM KROGU

Pri pregledu družin moramo vedno presojati tudi stopnjo napadenosti z varoo.

Konec aprila in maja se začne obdobje silovitega razvoja čebeljih družin. V dveh tednih se število čebel lahko podvoji. Če nastopi še slabo vreme, tako da morajo biti čebele doma, in če so medišča polna medicne s prejšnje paše ali ostankov zimske zaloge, se v panju pojavi prezasedenost, pa tudi rojilno razpoloženje.

Aprila in maja si mora vsaka čebelja družina ustvariti svojo »naslednico«

Spet gre za uvajanje takšnega načina čebelarjenja, ki ga je že pred dvema stoletjema in pol začel Anton Janša (»... veliko je razmnoževal z ometenci ...«, nava-

ja v svoji knjigi »Neue Imkerschule« E. Herold, 1979). Šele pred 20 leti ga je opisal in začel množično uvajati nemški čebelar K. Pfefferle, dokončno pa so ga oblikovali na inštitutu v mestu Celle pod vodstvom dr. Dustmanna in ga imenovali **rotacijski način čebelarjenja ali čebelarjenje v sklenjenem krogu**.

Z mladimi družinami proti varoz: z njimi preprečujemo rojenje ... narejamo nove družine ... zatiramo varozo ... gradimo satje.

To so: ometenci in narejenci iz zbirnika zalege (poleženih čebel) z mladimi, odbranimi in oplojenimi maticami, očiščenimi varoo, in preneseni 3 km stran na novo stojišče. Zgradijo 10 in več satov, pravilno oskrbovani prehitijo varozo, gredo v zimo močnejši od

Sl. 1: Čebele otresamo iz enega ali več panjev neposredno v večnamensko visoko podnico.

Sl. 2: S pritiskom na pregrado odpremo čebelam prehod, čebele gredo navzgor k matici, pretresanje zato ni potrebno.

Sl. 3: Dovolj nakrmljena močna družina ima na podnici več prostora in čaka zimo.

matičnih panjev, brez ostankov strupov v medu in vosku, zazimljeni v enem ali dveh prostorih.

Kratek opis postopka: konec aprila in maja (junija po točenju – do sredine julija), delamo mlade družine z ometenci ali narejenci iz zbirnika zalege. Ker je način narejanja in oblikovanja mladih družin več, naj tu omenim le dva najpomembnejša.

Zbirnik zalege (skladišče zalege in valilnica mladih čebel) nastane tako, da (pre)močnim družinam odvzamemo čebele in pokrito zalego ter jo dajemo skupaj v panj, kjer se čebele izlegajo. Čebele naredijo zasilne

Sl. 4: Mlada družina je prehitela razvoj varoze in matično družino.

Vse fotografije: Martin Jurkovič

matičnike, ki jih pred izleganjem podremo. V praksi skušajo nekateri v zbirniku zalege in pri narejanju mladih družin uporabiti pospeševalnik (umetna matica – bee boost), ki naj bi začasno nadomestil matico, pri tem naj bi se čebele normalno vedle in pospešeno pri- našale obnožino.

Iz zbirnika zalege vzamemo sat ali dva čebel, jih po- pršimo z oksalno kislino (ali drugim zdravilom) ter vsta- vimo neposredno v novi panj. Dodamo oplojeno matic- o in družino prestavimo 3 km stran.

Ometence delamo tako, da čebele ometamo v za- boje za narejanje rojev ali tako, kot kaže slika, v več- namensko panjsko dno – visoko podnico (SČ 1999/ 10). Ometencu takoj dodamo oplojeno matico, zaprto v matičnici, in jo obesimo pod pokrov.

Ometenec naj bo dan ali dva v hladnem in temnem prostoru, poskropljen s perizinom ali oksalno kislino, da odpadejo varoe. Če čebelam nismo omogočili, da bi se pred ometanjem napile medu, jim na dno damo pogačo. Pri ugotavljanju količine čebel s tehtanjem je treba vedeti, da so site čebele za tretjino težje.

Narejenec pretresemo v panj na dva načina: če smo ga naredili v zaboju, ga pretresemo v panj, nato pa do- damo satnice ali samo nastavke. Mlade oz. šibke družine gradijo samo čebelje satje. Zelo preprosto je, če ometenec naredimo neposredno v visoko podnico. S pritiskom na vmesno pregrado se odpre prehod in čebele same zlezejo iz podnice na satje. (Sl. 2) Matico v matičnici zapremo s pogačo in jo damo na spodnjo letvico tistega satnika, na katerem naj bi čebele začele graditi. To je drugi sat ob strani. Prvi sat naj bo poln hrane oz. medu ali satni pitalnik, napolnjen s pogačo. Sledi naj obilno krmljenje s sladkorno raztopino, z moč- jo čebelje družine pa ga moramo še povečati.

Z odvzemanjem pokrite zalege smo zmanjšali števi- lo varoj v pridobitnih panjih in jih prenesli v zbirnik za- lege. Ko se čebele izležejo in preden naredimo nare- jence, jih tam uničimo (perizin, oksalna kislina).

V narejencih je aprila in v začetku maja približno 2000–3000 čebel (1,5–2 sata čebel), junija dvakrat toliko, v začetku julija pa naj imajo moč krepkih narav- nih rojev. **Aprilski in majski narejenci naj ne bodo premočni, tako da bo imela družina avgusta še vedno željo po razvoju.**

Mlade družine vedno prestavimo na novo, 3 km od- daljeno stojišče ali čebelnjak, da se čebele ne bodo vračale v stare panje, predvsem pa zato, da se ne bi okužile z varoo. Najbolje je, če narejence vstavimo v panje, v katerih bodo tudi ostali in jih pozneje ne bo treba prestavljati. Do jeseni morajo imeti dovolj hra- ne. Čebelnjak stojišče narejencev in pridobitnih pa- njev ne sodita skupaj (Ulz).

Nove družine lahko ostanejo na stojišču, ali pa jih jeseni preselimo na mesto prejšnjih družin.

Pridobitna družina je dosegla vrhunec, potem pa se

začne številčno zmanjševati, saj hoče skrbna kranjica skromno preživeti zimo, torej porabi malo hrane. Za- leganje se hitro zmanjšuje, pridobitni panj gre v zimo šibkejši kot iz njega narejena mlada družina, ki zase- de lahko tudi do 20 satov.

Razdiranje starih družin: Plemenjaki so med tem lah- ko izrabili vse paše.

V pašnem obdobju jih nismo krmili, pridobivali smo samo kakovosten, neoporečen med. Večino družin (ra- zen izjem – družine z mladimi maticami), ki nimajo več zalege, očistimo varoj, podremo in s čebelami okrepi- mo mlade družine – povečamo število zimskih čebel, tako da zazimimo zelo močne družine.

Pri tem imamo dve možnosti:

- čebelam (lahko) odvzamemo matico, jih podkadi- mo, da se napijejo medu, in ometemo pred panje; to je mogoče, če je mlada družina poleg pridobitnega panja;

- čebele očistimo varoj, odvzamemo matice (posto- pamo enako kot z narejenci) in jih ometemo v mediš- če ali naklado, ki je ločena s časopisnim papirjem. Ta- ko se čebele združijo in nastane močna družina, ki na- slednje leto izrabi tudi spomladansko pašo. Nastavlja- nje naklad na družine ali prestavljanje satov s čebela- mi v medišča ni bilo enako učinkovito, verjetno zato, ker se čebele nerade ločijo od svojih satov in združeva- nje ni popolno.

Povzetek

Tudi kranjske čebele lahko prezimijo v močnih kolo- njah. Spomladi se hitreje razvijejo, izrabijo spomladan- sko pašo in hočejo rojiti. Z odvzemanjem zalege in če- belje mase preprečimo rojenje, zmanjšamo napadenost varoe in naredimo vsaki družini naslednico, to je mla- do družino. Dobro krmljene mlade družine ne glede na pašo zgradijo veliko satja ter v razvoju prehitijo matic- ne družine in varozo. S pridobitnimi panji izrabimo vse paše in s čebelami, očiščenimi varoj, okrepimo nove družine.

Če bo vsaj 50 odstotkov tako narejenih mladih družin zamenjalo odslužene pridobitne panje, bo to mejnik v vašem čebelarstvu in leta čebelarjenja boste začeli šteti znova. Ivan Jurkovič 061 – 373 636.

Literatura:

Mc Carthy, J.: Pheromone-based management for bee- keeping and crop pollination.

Kresal, D.: Roj, kaj pa je treba tebe bilo, Kmečki glas, 1998/10.

Liebig, G.: Eifach imkern, 1998, Auffütterung und Volk- sentwicklung, DBJ 1998/12, Wie kann der Imker die ge- sunde Volksentwicklung beeinflussen?, DBJ 1999/2.

Dustmann, J., Schoenberger, H., E.: Bienenhaltung in der Rotation, 1998.

Rihar, J.: Čebelarjenje v nakladnem panju, 1975, Varo- za čebel, 1999.

Weiss, K.: Der Wochenend-Imker, 1998.

OBVESTILO ČEBELARJEM

Vzorčni izobraževalni center za čebelarstvo DOŠ Prosenjakovci pripravlja 31. marca 2000 kviz z naslovom **»Čebela se predstavi«**, ob 9. uri na DOŠ Prosenjakovci. Vabljeni vsi čebelarji in ljubitelji čebelarstva.

Organizacijski odbor

PREDNOSTI IN SLABOSTI ČEBELARJENJA V AŽ IN LR PANJIH

Slavko Rot
(Nadaljevanje)

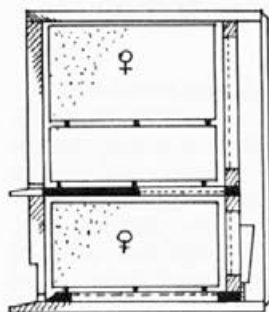
Po objavi mojega prispevka v tretji številki Čebelarja sem prejel več telefonskih klicev in vprašanj glede povečane prostornine AŽ panja, ki sem ga opisal. V omenjenem članku sem le v grobem predstavil mojo izboljšavo, zato jo bom skušal zdaj temeljiteje razložiti.

Sate, visoke 17,5 cm, sem vložil v medišče AŽ panja, ki sem ga prej ustrezno povečal. Prednost je v tem, da te nižje sate po potrebi nameščam nad matično rešetko ali v zgornji del medišča, nad normalne AŽ sate.

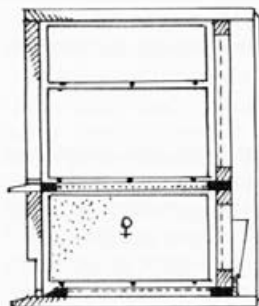
Navadno vstavim te nižje sate v sredino panja, torej nad rešetko, da z njimi naredim nekakšno pregrado za vzrejo nove matice.

Pri vzreji nove matice vsadim maticnik v satnik z zalego, ki je v zgornjem delu panja v medišču, torej nad omenjenimi polovičnimi satniki. Funkcijo maticne rešetke spremenim toliko, da ob zgornjem izhodu (žrelcu) prekrijem polovico rešetke s tanko ploščo. Druga polovica rešetke je odprta, tako da imajo čebele nemoten prehod iz plodišča v medišče in v nasprotni smeri. Čebele uporabljajo oba izhoda iz panja (skica A).

Ko se mlada matica izvali in oplodi, začne zale-

Skica A

Skica B

gati v zgornjem delu panja. Med tem časom so čebele napolnile polovične sate z mediščino in cvetnim prahom. To povzroči, da mora mlada oplojena matica iskati prostor za zaleganje v zgornjem delu panja, kjer se je tudi izvalila. Na ta način sem dosegel spontano vzrejo mlade matice. Število čebel v panju se ne zmanjšuje, ampak se povečuje, saj sta v panju dve matici.

V času medenja pa eno matico odstranim, tako da se poveča število praznih satov v medišču.

Pomembna prednost povečane prostornine je tudi v tem, da med medenjem čebele hitro napolnijo z medom 10 polovičnih satov. Ker je v panju tudi veliko čebel, med hitro dozori. Tako na panj iztočim več medu. Po končanem medenju in točenju medu odstranim matično rešetko.

Polovične sate lahko namestimo tudi v vrhnji del panja, normalne sate pa prestavimo v sredino panja (skica B).

V upanju, da sem tokrat bolj natančno opisal mojo izboljšavo pri AŽ panjih, vse čebelarje lepo pozdravljam.

Vse dodatne informacije vam bom z veseljem posredoval po telefonu (065) 57 480.

MOJE IZKUŠNJE PRI ZIMSKEM ZDRAVLJENJU Z OKSALNO KISLINO

Franc Gosar

Na začetku naj poudarim, da splošnega idealnega načina zdravljenja proti varoi verjetno še ni, čeprav obstaja veliko bolj ali manj zadovoljivih načinov. Prvi pogoj za zdrave čebelje družine pa je nenehno spremljanje stanja v testnih čebeljih družinah (16 družin), in to od naravnega odpada do odpada po uporabi mravljinske kisline, timola, dimljenja, odpiranja zalege (trotovske spomladi in čebele julija oz. avgusta), ob morebitni okužbi pa tudi nujnost takojšnjega ukrepanja. Vedeti pa moramo, da kateri koli način zaščite bolj ali manj negativno vpliva na čebele, velikokrat pa tudi na čebelarja. Poleg poletnega

spremljanja in po potrebi tudi zdravljenja pozimi že štiri leta zapored za zdravljenje uporabljam tudi oksalno kislino. Čebelarim s približno 80 pridobitnimi panji.

V nadaljevanju vam želim predstaviti način uporabe in svoje izkušnje.

Uporaba

– Odmerek: 35 g oksalne kisline, 1 l vode, do 0,5 kg sladkorja (za približno 25 družin).

– Uporaba: Skozi mrežo zadaj z injekcijsko iglo poškropim čebeljo družino s pol decilitra raztopine

neposredno po čebelah (po možnosti prej z baterijo preverim, kje sedijo).

- Temperatura: Vsaj 5 °C.

- Čas zdravljenja: Od sredine novembra do sredine februarja.

- Preverjanje: Čez približno mesec dni vstavim testne plošče ter preverim stanje pri vzorčnih družinah.

Dosedanje ugotovitve

- Pozimi lahko čebele zdravimo samo enkrat (pri večkratnem zdravljenju družina odmre). Enako se zgodi, če občutno povečamo koncentracijo (s 35 na 80 g), poleg tega pa v tem primeru padajo tudi čebele. Zaradi večkratnega zdravljenja in prevelike koncentracije, (kljub temu da je bila primerna količina objavljena v Čebelarju) mi je sredi februarja pred štirimi leti odmrlo 12 čebeljih družin. O načinu uporabe oksalne kisline in posledicah sem tedaj obvestil tudi čebelarske strokovnjake.

- Priporočljivo je, da imajo čebele pred zdravljenjem vsaj en izlet, zato predlagam zdravljenje sredi januarja.

- Ugodno je, ker ni treba niti odpirati panjev niti razmikati satov. Za zdravljenje približno 80 družin porabim samo dve uri.

- Varoe odpadajo več dni, na testnih ploščah (bile so lepo razporejene po ulicah in ne kot pri dimljenju po robovih) sem jih našel še po treh tednih, čeprav je verjetno vzrok za to čiščenje celic.

- Po dodatnem dimljenju testnih družin z amitrazom sredi februarja tako rekoč ni odpadla nobena varoa več. Kljub temu da ne želim govoriti o uspešnosti, v vseh teh letih zaradi varoe nisem izgubil niti ene družine.

- Ta način zimskega zdravljenja nameravam uporabljati še naprej, vendar predvsem pri gospodarskih družinah (ne pa tudi pri prašilčkih).

- Za osebno zaščito uporabljam rokavice, zaščitna očala, po možnosti tudi preprosto masko.

Za konec pa še to: Novembra sta se ČD Skaruč na in ČD Tacen odločila organizirati okroglo mizo o **praktičnih izkušnjah**, ki so si jih pridobili posamezniki na področju zatiranja varoe. Okrogle mize se je udeležilo približno 50 čebelarjev in je bila v celoti zelo uspešna, predvsem zato, ker so posamezniki ob predstavitvi posameznih metod (zimsko, poletno zdravljenje) opozorili tudi na **slabe** izkušnje. Po mojem prepričanju pa je najpomembnejše to, da vemo, pri kom v sosesčini se lahko posvetujemo, če bi se odločili za nov način zdravljenja. Na okrogli mizi je sodelovala tudi mag. Mira Jenko Rogelj.

ČEBELJE DRUŽINE NA VRHUNCU RAZVOJA

v luči velikoprostorninskega čebelarjenja s standardnimi AŽ panji

Marjan Debelak

Nadaljujem z razlagami, ki naj bi koristile predvsem čebelarjem, ki vse bolj številno uvajajo velikoprostorninsko čebelarjenje s *standardnimi* 9- ali 10-satnimi AŽ panji v svojo čebelarsko prakso, so pa spregledali ali niso dovolj pozorno brali dosedanjih nasvetov za ta način čebelarjenja, ki sem jih že objavil v Slovenskem čebelarju ter v knjigah o zakladi, Čebelarjevih mesečnih opravilih in Od čebele do medu.

Vedno znova poudarjam, da je ključ do uspeha v načinu čebelarjenja in da so vsi tehnični pripomočki zaman, če jih ne znamo pravilno uporabljati! Torej, v našem primeru niso dovolj samo zaklade in povezave panjev z vehami, pa tudi ne lesice, trotojski satniki in podobno, če z njimi ne znamo prav delati! Če zapeljemo voz v jarek, krivdo za nezgodo kaj radi zvrčamo na voz, ne pa na voznika, torej nase!

* * *

Po obdobju vznemirljivega in burnega spomladanskega razvoja je pred nami čas razcveta naših čebeljih družin na vrhuncu razvoja. To je obdobje največjih pričakovanj in potrditev pravilnosti našega čebelarjenja. Ni vse odvisno od našega znanja in naših naporov, je pa veliko!

S čim začenjamo novo obdobje?

V začetku maja so oziroma naj bi bile – ob upoštevanju prejšnjih navodil – pridobitne čebelje družine v AŽ panju z dvema etažama povsem razvite. Imele naj bi *dvanajst do štirinajst satov zalege*. Za zamreženima okencema vidimo vse črno čebel, ki zelo podsedajo. Če okoli prvega maja ali kmalu potem ne posežemo v življenje takih družin, imamo prav kmalu opraviti z roji namesto s točenjem medu.

Če naše pridobitne družine ob tem času nimajo dvanajst do štirinajst satov zalege, še niso polno razvite in še niso sposobne za velikoprostorninsko čebelarjenje. Kdor bi slabo razvitim družinam v hladnem pomladanskem obdobju povečal prostornino, bi jim zelo škodoval. *To je ključno pravilo!* Čebelarji pa radi naredimo po svoje in kaj pomembnega spregledamo!

Čebelar mora zato slabo razvitim družinam pomagati, da kar najhitreje dosežejo najbolj razvite. Zdaj že lahko ločimo »zaspane« družine od slabih družin. Tudi največje »zaspanke« so se morale aprila zbuditi in s pospešenim razvojem dohitevati normalne. *Spijo le še slabe družine!* Slabim družinam pa moramo zamenjati matice ter jim hkrati dodati nekaj zalege in čebel iz rezervnih ali pomožnih družin, ki jih moramo vedno imeti na voljo.

Čebelarjenje z močno družino, BREZ POVEČANE PROSTORNINE

Najprej pogledimo, kaj storiti z razvojno zgodaj zrelo pridobitno družino v AŽ panju, ki ji ne moremo ali ne želimo pomagati s povečanjem prostornine.

Predlagam, da med prvo in drugo etažo vnovič vstavimo matično rešetko, saj bodo tako po izlegi zalege mediščni sati brez nove zalege in bomo iz njih lahko točili. Poskrbimo, da je matica v plodišču in da se v medišču ne izleže zasilna matica. Če želimo imeti čim bolj neoporečen med in druge čebelje pridelke, če želimo, da bi čebele rojile čim pozneje ali da bi jim to celo preprečili, da bi ohranili visoko delovno vneto in zavrljivo razmnoževanje varoe, priporočam, predvsem čebelarjem z manjšim številom čebeljih družin, da redno (vsak teden) praznijo ali ob paši iz trotovskega sata izrezujejo pokrito trotovino. Ko ali če utesnjena družina prej ko slej sede na roj, ji še pred rojenjem odstranimo staro matico in po znanih postopkih poskrbimo, da ne izroji z mlado matico.

Ker je družina, zazimljena v dvoetažnem panjskem prostoru, že ob začetku glavnih paš (maja) razvila veliko število čebel, lahko po opisani metodi bolje izrazi pašne možnosti sezone kot družina, ki je imela ves čas utesnjeno gnezdo, njen razvoj pa je bil omejen v eni etaži. Kljub temu pa moramo pri takih družinah vzeti v zakup več dela in razmeroma manjše donose v primerjavi z družinami, ki jih nikoli ni treba utesnjevati in zavirati njihovega razvoja.

* * *

Z ZAKLADAMI do večje panjske prostornine

Naše standardne, 9- in 10-satne AŽ panje lahko povečujemo z dodajanjem »ZAKLAD«. Ker je to že približno četrto stoletje star, vsaj v *mojem čebelarstvu temeljito in uspešno preizkušen način povečevanja prostornine našim najbolj razširjenim panjem*, ga omenjam najprej. Izmed številnih možnosti, kako zakladio uporabiti, izberimo za začetek takšno, ki nas bo po najbolj zanesljivi poti privedla do uspeha. Ta pa je po mojih izkušnjah naslednja:

Kako začnemo z zakladio povečevati panjsko prostornino v kritičnem času okoli prvega maja? (Glej sliko 1.)

V *začetku maja*, ko je večina naših pridobitnih družin dosegla razvojno, žal pa s tem tudi rojno zrelost, so pri nas zelo pogosto take vremenske razmere, da moramo ravnati z družinami skrajno previdno. Čebelje gnezdo mora ostati toplo!

- V zakladio, s katere snamemo matično rešetko (da nam ni treba

iskati matice, če bi jo morda skupaj s prestavljenimi sati dali v zakladio, in da kovinska rešetka ne hladi gnezda), prestavimo *samo nezaležene sate*, napolnjene z medom in cvetnim prahom, ki ob gnezdu ovirajo (blokirajo) nadaljnji razvoj zalege.

- Gnezda, ki ga v obeh etažah AŽ panja sestavljajo zaleženi sati, *se ne dotikamo!*

- Na izpraznjena mesta levo in desno ob zaležene sate v obeh etažah vstavimo lepe, že večkrat zaležene sate iz shrambe, pred vstavitvijo pa jih nekoliko poskrpimo s sladkorno tekočino.

- Če v naravi pričakujemo razvojno pašo, lahko v zgornji etaži ob zalego vstavimo satnico.

S tistih satov, ki imajo pokrit med iz zimske (sladkorne) zaloge, pred vstavitvijo v zakladio odrešemo ali ometemo čebele v AŽ panj in z vilicami za odkrivanje medu spraskamo voskovne pokrovčke.

- Če imamo zakladio s prostorom za *satiče*, jih namestimo na njihovo mesto še preden odpremo panj. Najbolje se obnese, če v satiče že ob začetku uporabe tesno vstavimo nekoliko starejše čebelno satje, ki ga dobimo iz najlepših delov satov, namenjenih za pretopitev v vosek. Med dobro pašo lahko v satičih pridelujemo tudi med v deviškem satju.

- Po končanem delu *skladanico panjev* z vstavljenimi zakladami ogrnemo s toplo odejo.

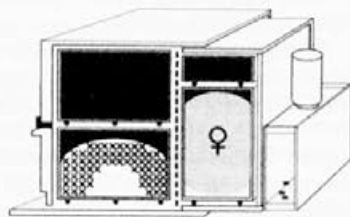
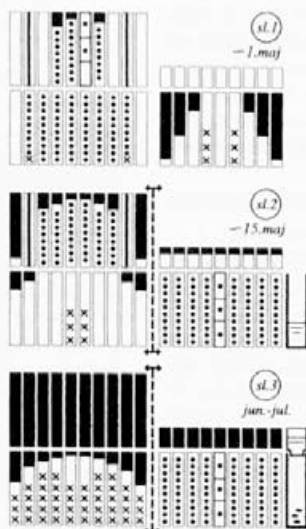
Kaj smo s tem ukrepom dosegli?

Družina se lahko nemoteno razvija naprej v sproščenem dvoetažnem, toplem gnezdu.

Po potrebi se čebele brez gneče razporedijo še po sati in panjski prostornini zaklade.

Družina dobi dodatno razvojno spodbudo zaradi prenašanja medenih zalog iz odkritega satja v zakladio.

Rojilna kriza je preložena.

Čebelarjenje z zakladio na razvojnem višku

Kako uredimo družino v panju z zakladdo po »le- denih možeh«, v drugi polovici maja? (Glej sliko 2.)

Čez približno dva tedna po opisanem posegu se družine vidno razbhotijo v celotni povečani prostor-
nini panja. Kritični čas »mrzakov« je mimo. Za velik
del naših čebelarstev je tik pred durmi obdobje glav-
nih paš. Čas je, da družine pripravimo na njihovo
poglavitno nalogo, pridobivanje medu.

- Na zakladdo priprnemo matično rešetko.
- V podnici in/ali na stropu zaklade proti AŽ pa-
nju odpremo prehode za trote v obliki predorov.
- Zakladdo napolnimo z osmimi ali devetimi naj-
bolj zaleženimi sati, med njimi mora biti tudi sat z
matico.
- V sredino zaklade namestimo trotovski sat in
sate za najbolj »zrelo«, polegajočo se zalego.
- V zgornjo etažo AŽ panja vstavimo vse preosta-
le sate zalege (vsaj štiri ali pet!), ob njih pa na vsa-
ko stran po eno satnico.
- Na zakladdo obesimo Frančičevo pitalno korito s
kontrolirano hitrostjo odvzema in ga za začetek okoli
vhodne odprtine in na notranji strani pitalnika neko-
liko namažemo z medom. Po končanem posegu
vanj damo nekaj »umetne paše«, če zunaj ni narave,
da družina takoj najde spodbudo za nadaljeva-
nje maksimalnega tempa zaleganja (približno 3000
jajčec na dan).

- Na koncu čez skladanico panjev z vstavljenimi
zakladami *znova spustimo toplo odejo*.

Kaj dosežemo s tem drugim ukrepom?

Družina še krepi svojo moč in je pripravljena na
optimalno izrabo vseh razpoložljivih paš do konca
sezone.

Za zorenje in skladiščenje medu in shranjevanje
cvetnega prahu ima družina na razpolago dva oddel-
ka AŽ panja (18–20 satov). Tako za čebele kot za
čebelarja povsem logično in pravilno kopiči cvetni
prah ob žrelu spodnje etaže, med pa nad žrelom,
predvsem v gornji etaži AŽ panja ter v zakladnih sa-
tihih. Čebele ne delajo nič nenaravnega!

Za zaleganje uporablja družina vse AŽ sate v za-
kladi, ki so v tem panjskem oddelku brez obnožin-
skih vencev in zato skoraj 100-odstotno izrabljeni za
zalego.

Čebelar ima čebelje gnezdo v zakladi popolnoma
na očeh, pri roki in pod kontrolo.

Če zaradi čebelarjevih napak družine izrojiijo, no-
ben roj ne more pobegniti, ker matice skozi matič-
no rešetko na zakladi ne morejo na prosto, dokler
čebelar ne uredi zadeve.

Prehode za trote v obliki predorov na zakladi mo-
ra čebelar ob nevarnosti rojenja seveda zapreti, da
skoznje ne gredo tudi matice z rojem. Od starosti
odmrle trote v zakladi čebele v tem primeru odložijo
v Frančičevo pitalno korito, obešeno na zakladdo, te-
ga pa sredi pašno-rojne sezone tako ali tako ne upo-
rabljamo za intenzivno krmljenje.

Spodbudo za nepretrgan tempo zaleganja tudi v
obdobjih brez paše zagotovimo s posebnim kapilar-

nim pitalnikom z minimalnim odvzemom, tega pa pri-
trdimo na pokrov Frančičevega pitalnega korita.

Kako z zakladnim čebelarjenjem do konca pa- šnega obdobja? (Glej sliko 3.)

Po opisanem ukrepu, če smo ga seveda tudi iz-
vedli, imamo z družino na vrhuncu razvoja do kon-
ca tega obdobja, ki traja približno tri mesece, pravi-
loma samo manjša, rutinska opravila.

- Tisti, ki čebelarimo z manjšim številom čebeljih
družin in smo prepričani, da je izrezovanje pokrite
trotovine koristno, to počnemo redno, hkrati pa
opravljamo najboljšo in najhitrejšo kontrolo počutja
družine.

Za pregledovanje, ometanje ali otresanje čebel s
satov v zakladdo si je koristno omisliti poseben si-
palnik za zaklade. Naslonimo ga na spodnja škarnja-
ka, ki zapirata vratca zaklade. S stranskima nosilni-
ma vrvicama, na koncu katerih sta kljukici, sipalnik
priprnemo na gornja škarnjaka sosednjih zaklad.

Čebelarjenje z gnezdom v zakladi za matično re-
šetko ima poleg nekaterih drugih prednosti še to –
sicer že omenjeno – prednost, da nam tudi brez
uporabe lesice ali matične rešetke pred panjsko ve-
rando ne more pobegniti morebiten roj, tudi če smo
naredili kakšno napako pri čebelarjenju in nismo
vsak dan pri čebelah. Sprijazniti pa se moramo s
težo polne zaklade ob vstavljanju ali odstavljanju s
panja in si ob tem pomagati s pravilnimi prijemi in
pripomočki v čebelnjaku. Nobenega sistema ni, ki
bi imel samo dobre lastnosti! Izbiramo pač med ti-
stim, kar nam bolj ustreza!

- Če ob rutinskih pregledih v toplem obdobju opa-
zimo, da matica zanemarljavo zaleganje na krajnih sa-
tih v zakladi, naredimo »rošado« – med seboj zame-
njamo zadnja dva sata. Matice damo s tem več mož-
nosti za zaleganje brez prestavljanja satov v druge
panjske oddelke.

- Družinam, ki jih hočemo izenačiti z najbolj raz-
vitimi, damo v sredino spodnje etaže AŽ panja kak-
šen sat pokrite zalege iz rezervnih oziroma po-
možnih družin.

Družina v AŽ panju z zakladdo je na zgoraj opisan
način razvita do skrajnih možnosti. Ima največje
možno število pašnih čebel, ki jih matica v sezoni
lahko izleže. Njena moč za izrabo pašnih možnosti
je na vrhuncu zaradi stalnega obilja odkrite (še po-
sebej trotovske) zalege, to pa pomembno vpliva tu-
di na preprečevanje rojilnega razpoloženja v družini.
Zato ni čudno, da je s takimi družinami mogoče do-
seči veliko večje donose kot s sorazmerno šibkejši-
mi družinami v manjših panjskih enotah. Pred očmi
moramo nenehno imeti poenostavljeno enačbo, ki
temelji na mojih izkušnjah in se glasi: **50 odstot-
kov več pašnih čebel v družini z vrhunsko delovno
vremo prinese približno 100 odstotkov več medu!**
Pravilnost te ugotovitve potrjuje tudi 25-letna pov-
prečna uspešnost mojega čebelarjenja z zakladami,
saj v teh panjih dosegam skoraj **35 kg** donosa na
pridobitno družino brez prevažanja, na razmeroma
revnem pasišču, pa tudi primerjava z donosi družin

v dvooddelčnih AŽ panjih na istem pasišču, saj so ti vsaj za polovico manjši.

* * *

Z AŽ »MAKSI« do (še) večje panjske prostornine

Druga oblika povečevanja prostornine AŽ panjem – AŽ »MAKSI« – je zasnovana na podlagi starega originalnega slovenskega načina povezovanja naših skladaničnih panjev (kranjčev) v poljubno velike panjske enote s panjskimi odprtinami ali vehami. Čeprav sem šele pred nekaj leti objavil to možnost čebelarjenja s standardnimi AŽ panji, se naši čebelarji, kolikor mi je znano, zelo zanimajo zanjo in številni že preizkušajo to novost. Izmed številnih različic tega načina čebelarjenja, ki si jih lahko ogledate v že objavljenih poročilih v prejšnjih številkah Slovenskega čebelarja, sem za ta navodila izbral najpreprostejšo v AŽ »DVOJČKU«.

Domnevam, da se je družina spomladi razvijala podobno, kot smo to opisovali v prejšnjih primerih, v dveh spodnjih etažah že sestavljenega AŽ »DVOJČKA«, ki ima skupaj štiri etaže. Gornji dve etaži sta izpraznjeni. Povezovalna voha je prekrita in izolirana, da ne bi uhajala toplota.

Kako začnemo uporabljati višja nadstropja AŽ »DVOJČKA«? (Glej sliko 4.)

• Ko pri čebelji družini okoli prvega maja oziroma tedaj, ko bi ji zaradi prenapolnjenosti že grozilo rojno razpoloženje, zaznamo znake razvojne zrelosti, odpremo najprej tretjo, pozneje, ko se družina še

bolj razvije in to narekujejo tudi paše, pa še četrto etažo.

• Iz druge etaže prestavimo navzgor, v sredino tretje etaže, nekaj zaleženih satov, da na najprimernejšem mestu in panju ustvarimo prostor za nemoteno nadaljnje maksimalno zaleganje, graditev satja v dodanih satnicah in neovirano zaleganje trotovskega sata. Matice naj ne bo na prestavljenih satih!

• Veho prekrijemo z matično rešetko.

Sami znani, preprosti ukrepi za čebelarje z žnideršiči, pri katerih lahko sedimo in vse opravimo celo le z eno roko!

Družino igranje zaposluje, razvijamo in izrabimo do njenih skrajnih možnosti.

Težko, da bi ob vsem tem pomislila na rojenje. Če pa smo kljub temu kaj spregledali ali opustili, je na voljo cela »lekarna« zdravil, v pripravi pa so morda še najučinkovitejša (večmatična ...) za ozdravitev družine, ki sede na roj ali bi med našo odsotnostjo utegnila izrojiti. Na noben način ne smemo dopustiti, da nam družina roji in da se v našem obdobju prepolovi njena nabiralna moč!

* * *

Vrhunec razvoja ali razcvet naših pridobitnih čebeljih družin traja približno tri mesece, od začetka maja do začetka avgusta. To je čebelje poletje, ki tako, kot vsi drugi čebelji letni časi, skoraj za dva meseca prehiteva koledarskega! Čebele namreč že kmalu po kresu (ko se dan »obesi«) instinktivno končujejo rojilne vragolije, vse bolj zmanjšujejo obseg zaleganja in se začnejo pripravljati na zimo. Ker pa se vpliv maksimalnega zaleganja, ki ga družina ob ustreznih razmerah lahko vzdržuje tja do sredine julija, kaže še vsaj mesec dni pozneje, torej nekako do sredine avgusta, se v naših družinah število osebkov zmerno povečuje ves razvojni vrhunec. Razvojna črta v tem trimesečnem obdobju se na podlagi opazovanja mojih polnorazvitih pridobitnih družin nekoliko vzpenja in doseže vrhunec približno v sredini avgusta. Po končanih pašah in z upadanjem moči naših družin se začne zadnje poglavje sezonskih čebelarjevih opravil, priprava za zimovanje.

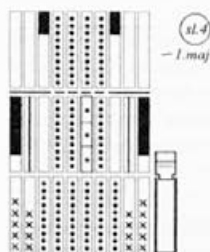
NEKAJ POUČKOV

• Zaradi hladnega vremena je še maja potrebna velika previdnost pri povečevanju panjske prostornine z ZAKLADNO!

• Zaležene sate, z matico ali brez nje, damo v hladnem obdobju razvojnega vrhunca v zaklado le, če ima družina vsaj 12 do 14 satov zalege!

• Čez skladanico panjev z vstavljenimi zakladami spustimo maja za ohranitev toplote zavese (ogrinjalo) v obliki tople odeje!

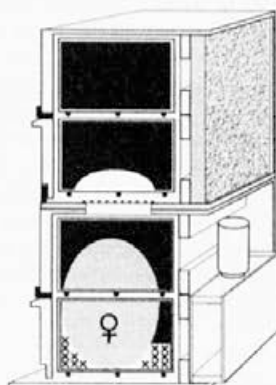
• Tretjo in četrto etažo AŽ »DVOJČKA« odpiramo v skladu z razvitostjo družine in pašnimi razmerami. Zaradi maksimalne toplotne izolacije celotnega panja pri povečevanju panjske prostornine ni potrebna taka previdnost kot pri zakladah!

sl. 4
– 1. maj

sl. 4
jun. - jul.

Čebelarjenje v AŽ maksiju – »Dvojčku« na vrhuncu razvoja

DRAŽILNO KRMLJENJE

Milan Meglič

Poleg dveh največjih problemov, to je prodaje medu in varoe, postaja vse pomembnejša tudi ustreza tehnologija čebelarjenja. Prednost ima tista tehnologija, ki ob najmanjšem porabljenem času omogoča največji pridelek. Pri tem pa moramo biti obzirni tudi do čebel.

Prihaja čas, ko bo treba preveriti zdajšnjo čebelarstvo tehnologijo in nadaljnji razvoj usmerjati k današnjim, še boljše k jutrišnjim zahtevam.

Kar so nas nekdaj učili, povečini še vse bolj ali manj drži. Čebela ima še vedno šest nog ipd. Nakazujejo pa se spremembe v načinu dela s čebelami. Čedalje pogostejše se pojavljajo vprašanja, ali so določeni postopki pri čebelah res potrebni oziroma ali jih je možno opravljati na drugačen način.

Za primer navajam nekaj postopkov, ki zadnje čase v tuji čebelarški literaturi in tudi praksi sprožajo precejšnje razprave.

1. Namen obsežnih poskusov, ki so jih izvedli že v letih 1982 in 1983, je bilo preveriti, ali je posledica **spomladanskega dražilnega krmljenja** tudi hitrejši razvoj čebelje družine (več zalege in več čebel). Rezultati natančnih meritev so pokazali, da spomladansko dražilno krmljenje s sladkorno raztopino z dodatkom ali brez dodatka nadomestka cvetnega prahu **ne vpliva na povečanje zalege** (število dodatno zaleženih celic) **niti na večjo moč družine** (število čebel). Prav tako niso opazili večjega pridelka medu, čebele pa tudi niso nabirale večjih količin cvetnega prahu. Glede na to, da spomladansko dražilno krmljenje zahteva kar precej dela, se po mnenju čebelarških raziskovalcev A. Imdorfa, G. Liebiga in drugih le-to ne izplača. Za primerjavo so uporabili kontrolne družine, ki jih niso dražilno krmili. Med nepotrebna opravila Liebig uvršča tudi razbrzdanje medenih satov.

Te ugotovitve kažejo na to, da je z dražilnim krmljenjem zelo težko ali celo nemogoče vplivati na razvojni ritem čebeljih družin.

2. Podobno so smiselnost dražilnega krmljenja preverjali tudi pozno jeseni. Ugotavljali so, ali je posledica tri tedne trajajočega **poznopoletnega dražilnega krmljenja**, ki so ga izvajali po točenju medu in še pred jesenskim krmljenjem, večji razvoj zalege in s tem več čebel bodisi med dražilnim krmljenjem ali po njem. Razvoj čebelje družine so natančno merili in analizirali še naslednjo pomlad. Ugotovili so, da se število zaleženih celic zaradi dražil-

nega krmljenja lahko za kratek čas poveča, vendar ne pri vseh družinah enako. Iz tako povečanega obsega zalege pa se povečini razvijejo samo kratkožive poletne čebele (Wille, 1979; Liebig, 1993). Moč družine ob zazimljenju kakor tudi v obdobju spomladanskega razvoja v primerjavi s kontrolnimi družinami ni bila občutno drugačna. Cilj, da bi na ta način zagotovili več zimskih čebel, se torej ni uresničil. Glede na to je torej **poznopoletno dražilno krmljenje nepotrebno delo!**

Na podlagi dosedanjih več let trajajočih poskusov strokovnjaki sklepajo, da na razvoj čebelje družine ne moremo vplivati z različnimi tehnološkimi prijemi (npr. z dražilnim krmljenjem). Čebele se razvijajo po svoje, na to pa ne vplivajo niti kratkotrajne vremenske spremembe.

V čebelarški literaturi na območju Srednje Evrope je pogosto zaslediti Liebigovo zahtevo: »Izraz dražilno krmljenje je treba umakniti iz čebelarškega besednjaka!« Čebelarji ponekod v praksi to že upoštevajo, to pa je opaziti tudi v mesečnih navodilih nekaterih čebelarških revij, na primer v Schweizerische Bienenzeitung, Deutsche Bienen Journal in drugih.

3. Krmljenje čebel za zimo z majhnimi količinami in v daljšem časovnem presledku je mogoče opraviti preprosteje: če čebele **za zimo krmimo v večjih količinah po 5 do 10 litrov hkrati, nam to prihrani zelo veliko časa**. Ta način krmljenja poznamo že dalj časa tudi v Sloveniji. V zvezi z jesenskim krmljenjem je znano še Liebigovo pravilo: »**Krmiti je treba v zadostni količini in ob pravem času**.« Pri tem je drugotnega pomena, ali je sladkorna raztopina (oz. sirup) bolj redka ali bolj gosta.

S prispevkom želim spodbuditi predvsem mlajše čebelarke strokovnjake, da bi se dejavnije vključili v prenos znanstvenih ugotovitev v slovenski prostor in v obravnavo žgočih problemov v čebelarstvu ter poiskali rešitve, sprejemljive za slovenske razmere in za naše čebelarje. Uredništvo Slovenskega čebelarja bo zadeve, ki zanimajo večino slovenskih čebelarjev, tako kot doslej gotovo rado objavilo.

Viri:

A. Imdorf, M. Rickli, P. Fluri, 1996: Massenwechsel des Bienenvolkes, FAM Liebefeld.

R. Moosbeckhofer, J. Bretschko, 1996: Naturgemässe Bienenzucht, str. 81–89.

Dejavnost strokovnih komisij Zveze

POROČILO O DELU OPAZOVALNO-NAPOVEDOVALNE SLUŽBE MEDENJA pri MKGP, KIS in ČZS V LETU 1999

Pavle Zdešar (Nadaljevanje)

Za raziskovalni projekt Telemetrijsko spremljanje aktivnosti medvedov smo pripravili podatke o čebelarjenju na Logaški planoti ter škodi, ki so jo v prejšnjih sezonah povzročili medvedi.

V dveh francoskih čebelarskih revijah z naklado 25.000 in 45.000 izvodov je bilo objavljeno predavanje Pavla Zdešarja na Agronomski fakulteti v Ljubljani, skrajšana, bolj komercialno usmerjena vsebina pa je objavljena tudi na internetu. Članka sta povzela primerjavo med lastnostmi kranjske, italijanske in kavkaške pasme čebel za intenzivno pridelavo medu, predstavila sta različice kranjske pasme ter tehnologijo najuspešnejšega čebelarjenja z družinami kranjske pasme in zmanjševanja njihove rojivosti.

V zadnjih dveh letih so se kranjske matice iz Slovenije v Franciji izkazale kot izjemne. Čebelje družine z maticami iz Slovenije so po donosu in mirnosti daleč prekašale družine avtohtone domače črne pasme čebel. Edina težava je bila, da so bile matice iz Slovenije po kakovosti fiziološko precej neizenačene in da so bile družine povprečno precej rojive. Močne družine, ki niso izrojile, so nabrale enkrat več

medu (tudi več kot 100 kg na panj!) kot družine domače črne pasme. Francoski čebelarji zelo hvalijo prvi rod potomk naših matic, ki so že medpasemske križanke. Naš rojak Alojz Ivanec, trgovec s čebeljimi pridelki in čebelami, je za letošnjo sezono zbral že za 7000 naših matic naročil. Poleg tega pa so francoski čebelarji naročili 1200 čebeljih družin na petih Dadantovih mediščnih satih z zunanjo mero 435 x 160 mm. Že pred nekaj leti je bilo precejšnje povpraševanje po originalnih kranjskih družinah v LR panjih in na Dadantovem satju za severno Afriko, vendar tolikšnega naročila niso zmogli uresničiti. Za tokratno povpraševanje je nadvse pomembno, da ga bomo izrabili in izvedli strokovno, saj je to lahko začetek novega obdobja za izvoz kranjske čebele v svet. V tem primeru bo precej lažja zaščita kranjske čebele v Evropski uniji. Temu v prid govori tudi podatek, da so strokovnjaki iz Češke izrazili željo po pridobivanju genetskega materiala kranjske pasme čebel iz Slovenije, ker so z našimi maticami dosegli ugodne rezultate, s tistimi iz Avstrije pa so se pojavile genetske težave.

OBVESTILA O PAŠAH

Avtomatski odzivnik z obvestili o pašah, opravih in aktualnimi sporočili bo letos delovala na telefonu (061) 126 50 55

Opazovalno-napovedovalna služba medenja – PAVLE ZDEŠAR

VABILO V BOROVLEJE V AVSTRIJO

na 6. avstrijski dan kranjske čebele, prvi čebelarski kongres Alpe-Adria ter prvi čebelarski sejem Alpe-Adria in sejem posameznih regij, ki bo

od 8. do 10. septembra 2000 v Borovljah na Koroškem, Avstrija

Na to pomembno prireditev prisrčno vabimo vse čebelarje, čebelarska društva in čebelarske organizacije kot tudi podjetja iz Slovenije, ki izdelujejo čebelarska orodja in izdelke, da s svojimi prodajnimi razstavami popestrijo našo prireditev.

Carnica-Region Rosental – Sponheimer Platz 1 A-9170 Ferlach
Tel. + 43 4227/5119, Faks: + 43 4227/4970
e-pošta: rosental@carinthia.com

ROTACIJSKO ČEBELARJENJE – NOV EVROPSKI IZZIV

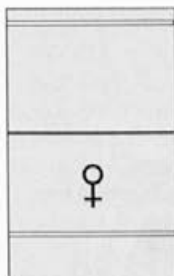
(Komentar k naslovni temi in filmu, prikazanem v Čebelarstem društvu Apis v Velenju in na debatnih večerih ČD Komenda)

PRVI DEL

Uvod

Na novo imenovani slovenski čebelarji mojstri so v tem letu začeli širiti pridobljeno znanje na srečanjih in debatnih večerih v svojih okoljih. Udeležil sem se dveh takih izobraževanj v Čebelarstem društvu Komenda in v Čebelarstem društvu Apis v Velenju. Tema obeh srečanj je bilo »rotacijsko čebelarjenje«, člani pa so si ob tem ogledali tudi nemški film. Kljub temu da ta tema za marsikoga ni več nova, pa doslej še ni bila tako podrobno predstavljena. Ker je na srečanjih precej udeležencev želelo dobiti kakšen zapis o tem v slovenščini, takšnih želja pa bo z nadaljnjimi izobraževanji po Sloveniji še več, sem se odločil objaviti zapiske o tem načinu čebelarjenja, kot je bil predstavljen v omenjenih društvih. Čeprav je bilo rotacijsko čebelarjenje prikazano z nakladnimi panji, je marsikaj od tega mogoče koristno uporabiti tudi v AŽ panjih. To zlasti velja za krožni princip, za uvajanje mladih družin z veliko delovno vmeno, delanje ometencev in narejencev, uničevanje varoe na suhih čebelah, v nemškem okolju standardiziran način dodajanja matic, pridruževanje starca pred zimo ipd. Zapiski bodo objavljeni v treh delih.

Medonosne čebele so v nasprotju z večino drugih socialnih žuželk sposobne preživeti zimo le v skupini. Z načinom čebelarjenja lahko tudi mi pripomoremo, da bodo čebele zimo lažje preživele. S tako imenovanim **rotacijskim čebelarjenjem** (nemško: Bienenhaltung in der Rotation) imamo vse leto močne in zdrave čebele, ki so vedno pripravljene na vsako pašo.

Slika 1

Postopek, ki ga je na nemškem filmu prikazala čebelarka – demonstratorica, predvideva 100-odstotno obnovo čebeljih družin vsako leto, skupaj s sprotim zatiranjem varoe. Prikazan je bil v 11-satnih nakladnih panjih kvadratne mere (satnik 370 x 223 mm), z zelo globoko včnamensko podnico, kot ga prikazuje slika št. 1. Znak ♀ označuje matico. Naklade in streha so iz lahkega toplotno izolacijskega materiala.

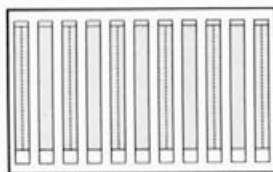
Med zimskim mirovanjem so panji na stojišču zloženi po dva in dva, toliko podloženi s kamnitimi kladami na križ, da so dvignjeni nad hlad in vlago pri tleh. Standardno stojišče sestavlja 12 panjev na 6 podstavkih v eni vrsti. V tem obdobju je treba paziti le toliko, da žrela niso zaprta ali zaledenela. Zazimljene so bile le nad-

povprečno močne družine v dveh nakladah na hladno stavbo, tako da so ob koncu zime zasedale skoraj celotno širino naklade. Med zgornjo naklado in pokrovom smo namestili prozorno folijo, da čebele ne bi lepile pokrova in bi v mrzlih dneh pobirale kondenza. (Opomba: V zadnjem času namesto neprepustne folije raje uporabljamo papirniško sito, ki delno prepušča zrak.)

V najzgodnejših pomladnih izletnih dneh je najpomembnejša bližina izdatne pelodne paše. Radij gibanja čebel je v tem obdobju še dokaj kratek, zato so v okolici zimskih stojišč zelo zaželeni vrbe ive. To je tudi čas prvega spomladanskega pregleda. Demonstratorica je na hitro pogledala v panje, ocenila stanje izzimljene družine, položaj gnezda, obseg zalege ter razpored in količino hrane. (Čebelar izvleče skrajni medeni sat, premakne sate do polovice, pogleda srednji sat in vse takoj vrne nazaj.) Prikazana družina je izpolnila vsa pričakovanja. **Delo v minulemu letu, nega ter jesenska priprava in okrepitev s čebelami iz starca, ki so bile očiščene varoe, se je izplačalo.**

Zgodnje spomladansko stojišče odlikujeta poleg pelodne paše še zavetna in sončna lega. Demonstratorica je prikazala poenostavljen način drugega spomladanskega pregleda tik pred cvetenjem sadnega drevja. Zgornjo naklado na eni strani toliko privzdigne, da lahko s spodnje strani prelista sate v njej. Pogleda v ulice in presodi količino zalege in zimske hrane.

V obdobju cvetenja sadnega drevja (zlasti češnje) je ponudba nektarja in cvetnega prahu izvrstna. Ob ustreznih zgodnji vegetaciji so družine ob cvetenju regrata že toliko razvite, da potrebujejo večji prostor. Čebelarka je najprej pregledala plodišče. Pogled od spodaj v ulice druge naklade pokaže moč družine. Drugo naklado odloži na stran in preveri skrajna sata – gradilnika v spodnji nakladi. Levi gradilnik ima že pokrito trotovino, zato jo nemudoma izreže. To je že prvi ukrep za zmanjšanje števila varoj v panju. Desni gradilnik, ki je tudi že zaležen, bo prišel na vrsto ob naslednjem pregledu čez dober teden. Vrne drugo naklado. Nato od strani folijo in vstavi matično rešetko. Nanjo doda tretjo – **mediščno naklado**, ki jo prikazuje slika št. 2.

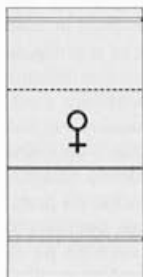
Slika 2

V njej so – **izmenično – le mladi, lani zgrajeni sati in satnice** (demerirano). Tak razpored satov je zelo pomemben, ker bomo to naklado pozneje (po prvem točenju) uporabili za naselitev

umetnega roja – ometenca. Le-ta bo potomec stare družine in jo bo jeseni že v celoti zamenjal.

S tem načinom tudi doseže, da sati z ostanki zimске hrane nikoli ne pridejo v medišče. Družine s tremi nakladami so zdaj dobro izhodišče za skorajšnjo pašo na oljni repici. V številnih krajih v Nemčiji je to najpomembnejša spomladanska paša, drugod pa je to akacija. Ob tako obilnem dotoku nektarja in peloda bi se kaj hitro lahko pojavilo rojilno razpoloženje. Ko se pojavi, je pravi čas za razmnoževanje družin, zato z rednimi pregledi odlaga rojilno stanje vse do konca najpomembnejše spomladanske paše.

Do tedaj v presledkih sedem do devet dni preverja stopnjo rojilnega razpoloženja. Kako? Pomočnik z druge strani hkrati dvigne k sebi zgornji dve nakladi. Že pogled od spodaj v ulice druge naklade ji takoj pokaže morebitne matične nastavke. S spodnje strani nekoliko prelista sate v drugi nakladi. Glej sliko št. 3.

Slika 3

V spodnji nakladi najprej pregleda skrajni desni sat in izreže pokrito trotovino, da imajo čebele še naprej možnost za graditev. (Drugi ukrep proti varoi v tem letu.) S pomočnikom spustita nakladi nazaj. Potem pregleda še medišče. Pri prikazani družini so satnice že izdelane in dve tretjini satov je pokropljenih z medom, zato je potrebna širitev. Preden nastavi še četrto naklado, nad satniki

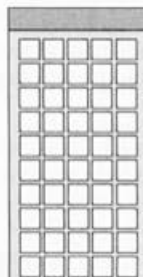
tretje naklade poreže voščene prizidke. Razpored satja je povsem enak, kot je pri prvi mediščni nakladi (slika št. 2).

V panje na stojišču posega glede na moč, nabiralno vneto in razpoloženje družine.

Tako vzdrževane družine ima v štirih nakladah lahko tudi na akaciji, ki je pomembna paša. Po končani najpomembnejši spomladanski paši preseli panje na stojišče v bližini doma, saj so pripravljeni za točenje medu in delanje ometencev.

Točenje medu iz deviškega satja

V januarskih debatnih večerih v Komendi je čebelarji mojster Franc Prezelj pokazal prvo serijo vzorcev in predstavil svoj predlog za preprosto dopolnitev naših točil, tako da bomo z njimi lahko točili deviško satje. Koši v naših točilih imajo zdaj le ozke žice, te pa poškodujejo in celo zlomijo mlado satje.

Slika 4

Predlog je prikazan na sliki št. 4. V koš dodamo štiri nerjaveče kose pločevine velikosti 300 x 500 mm in debeline od 0,5 do 0,75 mm. Po celotni površini so izsekane kvadratne odprtine velikosti 9 x 9 mm, tako da ostajajo med odprtinami 3 mm široki pasovi pločevine. Na zgornjem robu je pas nekoliko širši in ima še zavihek za namestitev na stranico koša v točilu. Navedene mere so preizkušene za najbolj razširjena točila za AŽ in LR satnike.

Prihodnjič: Postopek priprave ometencev.

RAZPIS ZA XXIII. SREČANJE IN TEKMOVANJE MLADIH ČEBELARJEV

Srečanje in tekmovanje mladih čebelarjev Slovenije bo v soboto, 15. 4. 2000, ob 9.30, v Srednji kmetijski šoli Grm pri Novem mestu. Mentorje čebelarskih krožkov prosimo, da pisno prijavijo ekipe za tekmovanje najpozneje do 8. aprila 2000 na Čebelarsko zvezo Slovenije, faks – (061) 12 61 335.

Tekmovanje bo potekalo na podlagi Pravilnika o državnem srečanju in tekmovanju mladih čebelarjev, objavljenem v četrti številki Slovenskega čebelarja leta 1998. Za višjo in srednjo skupino bo dopolnjeno s snovo iz knjige Od čebele do medu. Vprašanja, med katerimi bodo tudi tekmovalna, bodo mentorjem na razpolago na ČZS od 27. marca 2000 naprej.

Komisija za krožke pri ČZS

Iz društvenega življenja

MOČ IN NEMOČ ČEBELARSKE ORGANIZACIJE

France Jeras

Kakšna je naša čebelarska organizacija, je vprašanje, na katero bi lahko na hitro in suhoparno odgovorili s statističnimi podatki. Natančnejše odgovore pa vsekakor dobimo na čebelarskih srečanjih v društvih. Tam se krešajo številna mnenja o strokovnih prijemih, o

večji ali manjši zdravilnosti posameznih sredstev, o načinih za pridobitev podmladka, o tem, da vrh organizacije ni dovolj učinkovit ...

Težko bi zagovarjali trditev o zadovoljstvu in potešnosti množice čebelarjev, ki vsako leto ob čebelarskem

seminarju preplavijo prostore Celjskega sejma. Morda je pozitivno že to, da čebelarji vsako leto znova prihajajo – gotovo tudi zaradi kljubovalnosti in svoje lastne negotovosti. Bilo pa bi neprecenljivo, če bi udeleženci seminarja domov odnašali optimistične odgovore na vprašanje, ali bomo sploh še lahko čebelarili. Vsekakor bi nam bila vsem zelo dobrodošla pozitivna energija in prepričanje, da so veterinarji in tudi davkarji naši simpatizerji, varuhi in prijateljski svetovalci, ne pa nezaželeni oblastniki. Seminarskega optimizma tudi ne povečuje že kar ustaljena praksa, da predsednik Čebelarke zveze zaradi čuta odgovornosti sicer pride in pozdravi udeležence, vendar se zaradi drugih obveznosti kmalu opraviči in odide.

V javni obravnavi o osnutku pravil Čebelarke zveze Slovenije so v nekaterih čebelarskih društvih razpravljali tudi o predsedniški funkciji v ČZS. Prepričani, da v preteklosti ni bilo koristno, da si moral biti skoraj general ali politik, če si hotel postati predsednik čebelarke zveze, so med pisne pripombe v enem izmed društev zapisali: »Naj bo v prihodnje pri kandidaturah za predsednika ČZS oziroma za predsedstvo na prvem mestu stroka, ne politika. Politika je lahko zaradi različnih stremeljenj tudi kamen spotike ...»

Spet v drugem društvu pa so ob očitnem dejstvu, da je vsak politik dejaven predvsem v političnih sferah in da mu za delo v čebelarski organizaciji zmanjkuje časa, pripravili svojevrsten predlog. Po njem naj se »funkcija predsednika Zveze, ki je po svoji naravi politična funkcija, loči od izvršne«. Po njihovem mnenju naj bi izvolili še enega predsednika, ki bi predsedoval upravnemu odboru in bi bil tudi pooblaščen zastopnik Zveze ter odgovoren za zakonito delo. Pomen in vpliv zdajšnjega predsednika pa naj bi bil zelo zmanjšan, če ocenjujemo po naslednji določbi: »Na seje UO sta lahko vabljeni tudi predsednik Zveze in predsednik nadzornega odbora, če je to potrebno zaradi tematike.« Poskus torej, da ne bi uporabili rušilne bombe, ampak bi skozi stranska vrata v vodstvo pripeljali sposobnega strokovnega operativca!

Ciljev in nalog, ki so jih čebelarska društva naložila Zvezi, je kar precej. Če jih skrcimo samo na varstvo materialnih in drugih interesov čebelarjev, na sodelovanje pri načrtovanju čebelarke politike, na poglobljanje čebelarkega znanja, na seznanjanje javnosti z blagodejnimi vplivi čebeljih pridelkov in na njihovo propagiranje, jih je preveč. Res je, da dajejo svoj delovni prispevek tudi komisije, vendar pa je (le nekaj ur trajajoč) občni zbor le enkrat vsako leto, približno štirikrat pa se sestane upravni odbor. Žal se ta ne more pohvaliti z veliko operativnostjo. Že zato ne, ker je preveč številčen, saj je v njem poleg predsednika Zveze še 19 predstavnikov regij oziroma volilnih okolišev. Zastopstvo regij v upravnem odboru je seveda utemeljeno, ampak tako številčen vodstveni vrh ne more delovati kot uigran menedžment. Najbrž se bo v prihodnosti smotno odločiti za bolj operativen 5- ali 7-članski izvršni odbor!

Večja in stalna organizacijska aktivnost (med dvema običnima zboroma) bi Zvezi omogočala bolj jasno izraziti težnje čebelarjev, tako da bi bila Zveza glasnejši in prepričljivejši sobesednik pri oblasteh in v javnosti. Glede notranjih razmerij ter problemov v društvih in med čebelarji pa lahko le skrajno aktivna Zveza premaguje organizacijsko zahtevno dvojnost. Gre za dve miselni in interesni sferi, ki se organizacijsko povezujejo – velikokrat pa tudi izključujeta: za ljubiteljsko, idealizirano, kulturnozgodovinsko, etnološko in okoljevarstveno čebelarstvo na eni strani in ter profesionalno, poslovno naravno pridobitno čebelarstvo informacijsko družbe na drugi.

Prav je, da dobro organiziranost Zveze pojmujejo kot pogoj za uspešnost, organizacijska opravila pa za tako resna, da si pri njih ne smemo privoščiti spodrsiljav. Spomnimo se samo tistega na občnem zboru Zveze pred letom dni. Torej: ko bomo v prihodnje koga razrešili s funkcije, ga bomo po volji volilnega telesa zares, v celoti in ne le polovično! Seveda sta dopustni tudi laična nevednost in nespretnost, vendar ju mora strokovna asistenca popravljati, da ne bi kršili pravil, ki si jih za organizacijsko vodenje demokratično postavljamo sami. Samo na ta način bo Čebelarska zveza Slovenije lahko oblikovala podobo ugledne organizacije.

OGLED MEDOVITIH RASTLIN V DREVESNICI VOJKA VEBRA

POZOR! V soboto, 20. maja letos, ob 9. uri, bomo organizirali ogled medovitih rastlin ob strokovni razlagi v drevesnici Vojka Vebra, Ševlje 47, 4227 Selca pri Škofji Loki (telefon 064 – 641 397). Drevesnica je ob cesti Škofja Loka – Železniki, približno 7 kilometrov iz Škofje Loke, na desni strani ceste v vasi Ševlje.

Vabljeni vsi čebelarji in ljubitelji, ki vas zanima širjenje medovitih rastlin!

Sekcija za širjenje in zaščito medovitih rastlin ČZS – Jože Šimec

Najstarejši čebelar – Franc Stopar (desno) je najstarejši čebelar v sevniški občini. Gospod si je nadel že 9 križev in se s čebelarstvom ukvarja polnih 75 let. 15. januarja je v imenu Društva čebelarjev Sevnica predsednik Janez Levstik (levo) starosti sevniških čebelarjev izročil posebno priznanje. Čebelar Stopar je ob tem povedal, da se zelo dobro zaveda pomena združevanja čebelarjev v društva, kajti tudi sam je od leta 1937 deloval kot blagajnik.

SPOŠTOVANI ČEBELARJI

Za splošen napredek čebelarstva in posodabljanja čebelarske opreme, izboljševanje ponudbe, trženja in informiranja čebelarjev – članov ČZS Vam Medex daje možnost nakupa čebelarske opreme

**S POPUSTOM
od 5 do 10 %**

*5 % popust velja pri nakupu čebelarske opreme v vrednosti do 9.999 SIT,
10 % popust pa velja pri nakupu v vrednosti več kot 10.000 SIT.
Uveljavljanje popusta bo možno le ob predložitvi veljavne članske kartice.*

Pričakujemo Vas v Medexovi prodajalni na Linhartovi 49/a

**od ponedeljka do petka,
od 7.30 do 14.30 ure.**

*Hkrati Vas obveščamo, da imate kot člani ČZS možnost naročanja čebelarske opreme **po povzetju**. Naročeno blago Vam bomo dostavili **s paketno pošto**. Stroške poštnine poravna naročnik ob prevzemu.*

živeti z naravo

medex

international, d.d.
linhartova 49/a
ljublana, slovenija

Z VSEGA SVETA – NOVICE Z INTERNETA

Možni stranski učinki razkužila »gaucho«

Po silovitih protestih francoskih in drugih poklicnih čebelarjev zaradi izdelka gauchó, ki je bil vzrok za odmiranje čebel na paši na sončnicah, so v Franciji za določen čas prepovedali uporabo tega izdelka. »Gauchó« ali tudi »admire«, »confidor« in »prova-do« so izdelki, ki vsebujejo učinkovino *imidacloprid*, na mednarodnih tržiščih pa jih prodaja Bayer AG. Pri uporabi »gaucha« gre za obdelavo semen, pri tem se seme obda s posebnim plaščem (piliranje, razkuževanje). Mlada rastlina med kalitvijo iz ovojnice sprejema snov, ki na ta način kroži po rastlini (sistemski učinek). Tako pobija sesajoče insekte in druge »škodljivce«.

Francoski poklicni čebelarji trdijo, da vsebujejo cvetovi sončnic (pelod in nektar), ki zrastejo iz semen, namočenih v »gauchó«, ostanke strupov, ki pri čebelah poškodujejo občutek za orientacijo.

Čebele kot iskalci min

Na čebelje noge se ne lepi samo cvetni pelod, ampak morda tudi razstrelivo.

Še se spominjamo lady Di, ki je med potjo po severni Afriki in Afganistanu nosila neprebojni jopič in prozorno plastično zaščito pred obrazom. Zadnje princesino potovanje naj bi opozorilo na nevidno smrtno nevarnost, ki po ocenah Rdečega križa dnevno pobabi ali ubije šestdeset ljudi, to je na protipehotne mine. Dianini nasledniki so – čebele, ki jih znanstveniki ameriške univerze University of Montana uporabljajo kot detektive za mine. »Čebele sprejmejo veliko snovi iz svoje okolice in jih odnesejo v panj,« pravi dr. Jerry Bromeshen. »Tam svojim kolegicam sporočijo, od kod prihajajo. Ta čebelji jezik lahko razumemo tudi mi. Za zdaj še raziskujejo, ali se tudi razstrelivo TNT, ki je nad tlemi cvetic in grmov, prime čebeljih nožic. Če se, bi lahko tisoče neizrabljenih kvadratnih kilometrov brez tveganja deaktivirali. Edina pomanjkljivost je ta, da čebele letijo samo poleti.

V spomin

STANKO JAGER

Ob smrti pomembnih ljudi se spomnimo njihovih del in obudimo spomin na njihovo prehojeno pot. Tako se tudi ob smrti Stanka Jagerja, ki nas je zapustil decembra lani, spominjamo njegovega plodovitega življenja in zgodb, ki jih je pripovedoval o svojem čebelarstvu, saj je s čebelah živel vse od svoje mladosti.

Pokojni Stanko se je rodil leta 1918. Bil je velik ljubitelj petja, pa tudi velik ljubitelj čebel. Leta 1960 je bil eden izmed pobudnikov ustanovitve Čebelar-ske družine Dramlje in kot predsednik jo je vodil do leta 1978, ko se je preimenovala v Čebelar-sko društvo Dramlje.

Za svoje dolgoletno delo je prejel odličje Antona Janše III. stopnje.

Vedno se bomo spominjali njegovih preprostih, a vsebinsko bogatih nagovorov na naših srečanjih.

Čebelar-sko društvo Dramlje

RUDI ZALJUBERŠEK

Rudi se je rodil leta 1929 v Škalah pri Velenju. Doma so imeli čebele in tako je Rudi začel čebelariti že kot mlad fant. Organizirano je čebelaril od leta 1942, ves čas pa je bil tudi član ČD Mlinšek Velenje.

Kot tehnično usmerjen človek je bil izjemno natančen, to pa je bilo videti tudi pri njegovih čebelah. Rudi je kot izkušen čebelar pomagal številnim mladim čebelarjem pri njihovem začetku. Za zasluge v čebelarstvu je prejel tudi odličje Antona Janše III. stopnje.

Kruta usoda je hotela, da je zbolel. Ko smo zvedeli za njegovo bolezen, smo upali, da ni res. Vendar je bila usoda močnejša od naših želja. Jeseni je še nakrmil čebele, potem pa se je njegovo stanje poslabšalo in nekega novembrskega jutra 1998 se je poslovil od nas. Rudiju se zahvalujemo za vse, kar je dobrega storil za nas, imeli smo ga radi, od njega pa smo se tudi veliko naučili.

Čebelar-sko društvo »Mlinšek« Velenje

STANE SEVČNIKAR

Po hudi bolezni se je junija 1998 poslovil od nas prijatelj in dolgoletni čebelar ČD Mlinšek Velenje Stane Sevčnikar.

Stane je bil rojen leta 1931 in že kot otroka ga je zaznamovala druga svetovna vojna, med katero

je kot kurir v domačem kraju pomagal enotam NOB. Njegovo življenje je bilo skromno kot visoka pesem narave, ki za dokazovanje svoje veličine ne potrebuje veliko besed. Kljub temu je življenje narave neizmerno bogato, življenje skromnih ljudi pa prepolno plemenitosti in človeškega sijaja. Takšen je bil naš Stane.

Stane je bil zaposlen v Termoelektrarni Šoštanj, vedno pa je našel čas tudi za delo pri svojih čebelah, za katere je skrbel že od svoje mladosti, pa tudi za lov in naravo. Tam je našel svoj mir in zadovoljstvo. Njegov značaj je bil podoben značaju naših čebelic. Za zasluge v čebelarstvu je prejel odličje Antona Janše III. stopnje.

Člani ČD Mlinšek Velenje se ga bomo še dolgo spominjali kot delavnega, skromnega in prijaznega čebelarja.

Čebelarstvo društvo »Mlinšek« Velenje

KAREL SAMPL

Težko je slovo od prijatelja; posebej od prijatelja čebelarja z bogatimi življenjskimi izkušnjami. Karel Sampl je bil rojen leta 1943 v vasi Gerlinci v občini Cankova.

Pokojni je bil dolga leta delovodja pri SCT v Ljubljani, po upokojitvi leta 1988 pa se je vrnil v rojstne Gerlince na Goričkem. Njegova domačija in čebelnjak stojita nad Fuks Grabo – turistično gozdno učno potjo, njegove čebele pa so opráševale cvetje in drevje v okolici. Karel Sampl je bil dolgoletni predsednik nadzornega odbora našega društva in dober prijatelj čebelarjev. Še posebej se bomo spominjali srečanja čebelarjev pri njegovi domačiji leta 1997. Ob 50-letnici ČD Rogašovci leta 1998 je prejel odličje Antona Janše III. stopnje.

Veseli smo, da čebele iz Karlovih panjev še naprej obletavajo in oprášujejo cvetje, saj njegovo delo nadaljuje žena Ilonka.

Karel nam bo ostal v dragem spominu!

Čebelarji Čebelarstva društva Rogašovci

ANTON LAH

Novembra letos smo čebelarji Čebelarstva društva Rače izvedeli žalostno novico o smrti našega najstarejšega častnega in ustanovnega člana Tonea Laha. Od pokojnika smo se poslovili na slivniškem pokopališču.

Tone se je rodil 1909 v Pongercih pri Cirkovcih v številni družini. Že kot mlad fant je postal invalid in je to svojo usodo sprejel za svojo življenjsko sopotnico. Kljub invalidnosti si je pridobil veliko ročnih spretnosti, da smo mu zdravi lahko zavidali. Član čebelarstva je bil od leta 1933, ves ta čas pa je bil tudi gospodar družine. Za svoje zasluge je prejel odličja Antona Janše in različna priznanja v okviru Čebelarstva zveze Maribor in Čebelarstva društva Rače.

Bil je pravi čebelarski prijatelj in tovariš, zato smo ga imeli vsi radi. Zelo ga bomo pogrešali. Tone je bil tudi član zelene bratovščine, rasel je z naravo trden kot hrast in ji ostal zvest do smrti. Svoje čebele je vzorno oskrboval, udeleževal se je vseh prireditve, poleg tega pa je bil do svoje smrti dejaven tudi v društvenem upravnem odboru. Ohranili ga bomo v trajnem spominu.

Čebelarstvo društvo Rače

ALOJZ KOPINŠEK

Novembra lani, ko se je narava že pripravila na počitek, se je končala tudi življenjska pot našega člana, 77-letnega Alojza Kopinška. Kljub svoji bolezni je bil še poln življenjske energije, zato nas je novica o njegovi smrti še toliko bolj presenetila.

Bil je velik ljubitelj narave, del te narave je našel tudi v življenju čebel. Ljubiteljsko jih je oskrboval, dokler mu je to dopuščalo zdravje. Bil je tudi tajnik našega čebelarstva, to delo pa je opravljal od leta 1978 do 1996. Za svoje delo je prejel tudi odličje Antona Janše III. stopnje.

Kot vestnega in delovnega člana našega društva se ga bomo še dolgo radi spominjali.

Čebelarstvo društvo Dramlje

STANKO KOVAČIČ

Srečujemo se mimogrede, tako kot čebele: zdraviš, megliš, dimiš ... Boš prišel na predavanje ... Kmalu potem pa se zamisliš, ko obstaneš in razmišljaš o zadnjem pogovoru s prijateljem čebelarjem. Desetletja smo se srečevali s pokojnim Stankom Kovačičem iz Žimaric pri Sodražici. Mnogiča ob grobu se je od pokojnika poslovila januarja 2000. Bil je častni član Čebelarstva društva Ribnica, zgleden čebelar in dober človek. Cenil je čebelji rod, ga varoval in gojil, hkrati pa izkazoval tudi ljubezen do narave. Čebelariti je začel leta 1940, star 26 let.

Hvaležni mu ostajamo za vse, kar je prispeval za ohranjanje in razvoj čebelarstva.

Čebelarstvo društvo Ribnica

IZDELAVA ČEBELARSKE OPREME IN TRGOVINA

- točila za med iz nerjaveče pločevine
- posode za med iz nerjaveče pločevine
- kuhalniki voščin in sončni topilniki
- razstojšča, kadilniki, usipalniki
- dozirna naprava – NOVO
- pribor za označevanje matic
- pribor za odkrivanje satja
- grelci medu
- zaščitna oprema (čebelarke obleke, rokavice, jopiči, klobuki)
- ves preostali čebelarski repromaterial
- modeli za sveče

Vsak mesec (od aprila do avgusta) bomo med našimi kupci čebelarke opreme, ki bodo kupili opremo v vrednosti več kot 10.000 SIT (upoštevani bodo tudi kupci po pošti), organizirali

NOVO * NAGRADNO ŽREBANJE *** NOVO**

Vsak zadnji delovni dan v mesecih april, maj, junij in julij bomo izžrebali po enega dobitnika

***** POSODE ZA MED 35 KG RSF *****

Konec avgusta bomo podelili **glavno nagrado**

***** TOČILO ZA MED 48 RSF NA ROČNI POGON *****

Imena izžrebancev bodo objavljena v Slovenskem čebelarju.

Pri gotovinskem nakupu čebelarke opreme v vrednosti več kot 5.000 SIT, priznamo čebelarjem z veljavno člansko izkaznico **4% popust.**

NAROČENO BLAGO VAM LAHKO ODPOŠLJEMO S PAKETNO POŠTO

Delovni čas:

Vsak dan od 8. do 12. ure
in od 15. do 18. ure,
ob sobotah od 9. do 12. ure.

LOGAR TRADE, čebelarstvo, proizvodnja in trgovina, d.o.o.

Zupanova 1, 4208 Šenčur, tel.: (064) 411 663, faks: (064) 411 499

e-pošta: logar-trade@siol.net

SEZNAM TRGOVIN, V KATERIH SO ČEBELARJI ČLANI – IMETNIKI ČLANSKE IZKAZNICE – APRILA UPRAVIČENI DO POSEBNIH POPUSTOV PRI NAKUPIH

Ker se je Čebelarstva zveza Slovenije odpovedala dohodku od reklam, ki jih objavljamo v reviji Slovenski čebelar, lahko vsi čebelarji, ki prejamejo revijo Slovenski čebelar, pri nakupih s posebno člansko kartico v čebelarskih in drugih trgovinah uveljavljajo do 10-odstotne popuste. ČZS je doslej sklenila pogodbe s osmimi podjetji, prizadevali pa si bomo, da jih bo vsako leto več. Tako bodo čebelarji, imetniki članske kartice, dobili ob nakupih s popusti delno ali v celoti povrnjeno članarino ČZS.

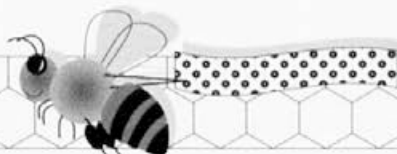
Vse čebelarje in predvsem vodstva društev prosimo, da s to ugodnostjo, ki jo ČZS ponuja svojim članom, seznanijo vse nečlane in »družinske člane«.

TRGOVINE S POPUSTI V MESECU APRILU:

1. APIS M&D, d.o.o., Čuža 7, VRHNIKA, daje imetnikom veljavne članske kartice 4-odstotni popust pri nakupu in gotovinskem plačilu čebelarstva opreme v vrednosti več kot 5.000 SIT le na sedežu podjetja.
2. ČEBELARSKA ZADRUGA NEKTAR, Novo Polje c. XI/17, Novo Polje, daje imetnikom veljavne članske kartice 5-odstotni popust pri nakupu v vrednosti več kot 5.000 SIT za vse prodajne artikole.
3. ČEBELARSKA ZVEZA MARIBOR, Tyrševa ul. 26, Maribor, daje imetnikom veljavne članske kartice 5-odstotni popust pri nakupu čebelarstva opreme, drobnega pribora in embalaže v vrednosti od 5.000 do 10.000 SIT in 10-odstotni popust pri nakupih v vrednosti več kot 10.001 SIT.
4. LOGAR TRADE, čebelarstvo, proizvodnja in trgovina d.o.o., Zupanova 1, 4208 Šenčur, daje imetnikom veljavne članske kartice 4-odstotni popust pri gotovinskem plačilu čebelarstva opreme v vrednosti več kot 5.001 SIT, le na sedežu podjetja.
5. MEDEX INTERNATIONAL, d.d., Linhartova 49a, LJUBLJANA daje imetnikom veljavne članske kartice 5-odstotni popust pri nakupu čebelarstva opreme v vrednosti do 9.999 SIT in 10-odstotni popust pri nakupih v vrednosti več kot 10.000 SIT.
6. RIHAR JOŽE, s. p., čebelarstvo in izdelava čebelarstva opreme, Gabrje 42, DOBROVA, daje imetnikom veljavne članske kartice 4-odstotni popust pri nakupu v vrednosti več kot 5.000 SIT.
7. VELETRGOVINA VEMA eksport – import d.d., Tržaška cesta 65, MARIBOR, daje imetnikom veljavne članske kartice 5-odstotni popust za nakup v vrednosti od 5.000 do 10.000 SIT in 10-odstotni popust za nakupe v vrednosti več kot 10.001 SIT v prodajnih enotah Cash & Carry v trgovskem centru BDC, Tržaška 65, Maribor, na oddelkih čebelarstva embalaže, gostinske in trgovske opreme, trgovine s tekstilom in galanterijo in na oddelku Deteljica – darilni bazar.
8. ŠTAJERSKA ČEBELARSKA ZADRUGA CELJE – Prodajalna, Čebelarna, Gosposka 3, 3000 Celje, daje imetnikom veljavne čebelarstva kartice 3-odstotni popust pri nakupu reprovromateriala v vrednosti več kot 5.001.– SIT in 5-odstotni popust pri nakupu nad 20.000.– SIT.

Čebelarstva zveza Slovenije

Mali oglasi

IZDELUJEM panje AŽ 10 S, prašilčke 7 S in satnike vseh vrst, ☎ 063 845 106, 041 793 579.

PRODAM 50 AŽ 10 S naseljenih, čebele zdrave in močne, ☎ 0608 42 728.

PRODAM 50 naseljenih AŽ 10 S, ☎ 0608 33 033.

PRODAM več močnih čebeljih družin na 9 in 10 AŽ S, ☎ 061 612 043.

PRODAM nekaj družin na 4–5 AŽ S, ☎ 065 26 068.

PRODAM več zdravih in močnih čebeljih družin na 9 AŽ S, ☎ 064 685 428.

PRODAM 10 družin na AŽ 7 S, ☎ 065 31 013.

PRODAM več čebeljih družin na 10 S AŽ, matice 1999, domača vzreja, cena 11.000 SIT, ☎ 061 631 394, Čebelarstvo Švigelj.

KONEC aprila prodam 10 družin na 10 S AŽ, ☎ 064 411 409.

PRODAM 8 čebeljih družin na 7 AŽ satih, ☎ 061 853 836.

UGODNO prodam 8 novih zunanjih smukalnikov za AŽ panje, ☎ 067 41 117.

PRODAM 3 panje 10 S AŽ naseljene in 11 novih 7 S, ☎ 061 731 665.

PRODAM zabojnik za 42 AŽ 10 S, ☎ 068 51 948.

PRODAM 18 čebeljih družin v AŽ 9 in 10 S, ☎ 064 328 208.

PRODAM nekaj naseljenih AŽ 10 S, prikolico za osebni avto za 12 AŽ 10 S z atestom, ☎ 061 152 26 21.

UGODNO prodam prikolico za osebni avto za 10 panjev, neregistrirano, in 7 AŽ 9 S, ☎ 066 639 54 16 – zvečer.

KUPIM več Grajševih panjev z AŽ satniki, ☎ 041 532 511 – zvečer.

V APRILU prodam čebelnjak za 12 AŽ panjev s čebelami ali samo čebelje družine, cena po dogovoru, ☎ 061 813 337.

IZDELUJEM trietažne AŽ panje in vse druge AŽ ter LR panje, ☎ 064 431 007.

KUPIM 30 malo rabljenih AŽ 10 S ali 11 S s smukalniki v panjih, ☎ 065 42 183 – zvečer.

PRODAM TAM 2001 in 10 AŽ 7 S, ☎ 061 613 735.

PRODAM 4 AŽ 9 S skupaj s čebelnjakom, ☎ 068 73 636.

KUPIM elektromotor za točilo ali rabljeno električno točilo za 4 S, ☎ 069 87 846.

PRODAM čebelnjak za 9 AŽ panjev, ☎ 0601 71 884 – zvečer.

PRODAM 5 zdravih čebeljih družin v AŽ 9 S, ☎ 061 862 267.

PRODAM čebelnjak - barako 8 x 12 m, ☎ 0608 40 716 – Jene.

UGODNO prodam 6 AŽ 9 S ali menjam za čebelje družine, ☎ 063 814 235.

PRODAM TAM 5500 z obnovljenim motorjem in kabino za prevoz 42 AŽ panjev ter 20 praznih AŽ, ☎ 069 36 840.

KUPIM 6 čebeljih družin na AŽ satju, ☎ 0609 646 408.

PRODAM 24 novih smukalnikov s 50% popustom, ☎ 061 12 31 669 po 3. aprilu.

PRODAM 30 čebeljih družin na AŽ 10 S, ☎ 041 647 427.

PRODAM čebelje družine s panji ali brez njih na 5, 7 in 9 S, ☎ 061 733 254 – zvečer.

PRODAM TAM s 66 naseljenimi AŽ panji, ☎ 068 73 935 - zvečer.

PRODAM 10 čebeljih družin v AŽ in 10 v LR panjih, ☎ 065 83 538 - petek in soboto od 7-9 h.

PRODAM več naseljenih AŽ 10 S, lahko tudi s tovarnjakom TAM 3500, ☎ 061 651 565.

UGODNO prodam 5 rabljenih zaklad, nekaj rabljenih AŽ 10 S in ročno točilo na 4 S, ☎ 064 632 736.

PRODAM 80 čebeljih družin v AŽ 10 S in prevozni čebelnjak TAM 125T/79 - skupaj ali posamično, ☎ 061 482 616, 041 853 412.

PRODAM čebelje družine na 10 S, ☎ 061 16 86 520.

PRODAM 7 naseljenih LR panjev in več praznih naklad, pitalnik, topilnik, nerjaveče točilo za 4 S, transformator za žičenje in električni nož, ☎ 064 800 452.

PRODAM družine na 7 S, ☎ 065 81 119, 041 77 88 92.

PRODAM 10 družin na satju (grom višina 28 cm) in 10 na LR satju, ☎ 0608 84 598 – zvečer.

PRODAM čebele na AŽ satju po 15. aprilu, ☎ 061 125 96 56 – zvečer.

PRODAM več čebeljih družin na AŽ 10 in 11 S, ☎ 061 751 231.

PRODAM 20 družin na 10 AŽ S, lahko tudi na 20 S in 10 družin v 7 S skupaj s panji, čebele so zdrave, ☎ 061 14 16 164 po 20 ur.

UGODNO prodam nekaj novih prašilčkov na 5 in 7 AŽ satih ter nekaj čebeljih družin brez panjev ☎ 061 127 26 32.

VZREJA čebeljih matic – letos lahko naročite matice vzrejene v kamniškem območju, Čebelarstvo Pavlovič, ☎ 061 825 435, 041 820 432.

LETOS znova na zalogi invertne krmne pogače, ☎ 0602 287 301.

PRODAM 14 čebeljih družin, prazne 10 in 11 S in 2 avtoprikolici, ☎ 069 888 040 - zvečer.

PRODAM več čebeljih družin s panji ali brez njih, čebele so veterinarsko pregledane, prevzem aprila ali maja, ☎ 062 777 562.

PRODAM čebelje družine na 5S AŽ ☎ 063 845 246.

Turistična zveza Slovenije vabi čebelarje, da 22. 4. 2000 sodelujejo ali organizirajo akcijo urejanja in čiščenja okolja.

POVERJENIKI ZA PASIŠČA

ČD BARJE – Lojze Markelj, Zg. Rudnik, c. 4/17, 1000 Lj, ☎ 061 – 127 52 85.

ČD GORNJI GRAD – Pisne prijave sprejemamo Čebelarska družina Gornji grad, Attemsov trg 5, 3342 Gornji grad.

Območje Črnavca, Tiroseka in Nove Štife – Franc Orešnik, Šmiklavž 11, 3342 Gornji grad, ☎ 063 843 220.

Območje Gornjega Grada – Ivan Ugovšek, Tlaka 19, Gornji Grad, ☎ 063 843 455.

Območje Bočne in Kroke – Ivan Levar, Bočna 94, Gornji Grad, ☎ 063 – 845 313.

ČD NOVA GORICA – Prijave za akacijevo pašo do 10. aprila 2000, za gozdno in škrzatovo do 15. maja 2000.

Prijave pošljite na naslov – Viktor Glešič, Ul. Toma Brejca 14, 5000 Nova Gorica, ☎ 065 – 28 085. Odgovore s pogoji bodo poslali v štirinajstih dneh.

ČD ŠEMPETER PRI NOVI GORICI – Rok za prijavo na akacijevo pašo je 10. april 2000, za prijavo na škrzatovo pašo 1. junij 2000. Prijave pošljite na naslov – Jože Praček, B. Vodopivca 7, 5294 Dornberk, ☎ 065 – 56 479.

ČD BAZARA ŠEMPETER – Rok za prijavo na akacijevo pašo je 15. april 2000. Prijave pošljite na naslov ČD Bazara Šempeter, Bratov Nemec št. 1, 5290 Šempeter pri Novi Gorici.

ČD MORAVSKE TOPLICE – Prijave za akacijevo pašo sprejemamo do 25. aprila 2000. Prijave pošljite na naslov – Čebelarsko društvo Moravske Toplice, Lešče 4, 9226 Moravske Toplice.

APIS M & D d.o.o.
MARKO DEBEVEC
ČUŽA 7

1360 VRHNIKA

tel., faks: (061)751-282

Odprto: ob delavnikih od 9.-12. in od 16.-18. ure, ob sobotah od 9. - 12. ure
PREDELAVA VOSKA V SATNICE PO UGODNIH CENAH
KUHA VOŠČIN IN TAKOJŠNJA MENJAVA VOŠČIN ZA SATNICE
PREVZEM VOŠČIN SAMO V PLASTIČNIH VREČAH DO 31. MARCA 2000
- NOVO! -

- IZDELUJEMO POLNOVREDNE BELJAKOVINSKE POGAČE ZA KRMLJENJE ČEBEL, PO ŽELJI Z DODATKOM ZDRAVILNIH SREDSTEV
- APNENOGEL • NOSEMAGEL • STIMULANS • VAROGEL
- NA DEBELO IN DROBNO PRODAJAMO VSO ČEBELARSKO OPREMO
- NAROČENO BLAGO POŠLJEMO TUDI PO HITRI PAKETNI POŠTI

Vse čebelarje in čebelarska društva obveščamo, da izdelujemo hladno valjane, nelomljive satnice vseh velikosti.

- V zvezi s tem imamo urejeno vso dokumentacijo in vse možnosti za izdelavo.
- Satnice izdelujemo z novimi sodobnimi stroji, velikost celic popolnoma ustreza naši kranjski čebeli.
- Vosek steriliziramo v oljnih sterilizatorjih pri 125 °C.
- Priporočamo vam, da se za nakup satnic dogovorite v okviru čebelarskih društev (ugodnejša cena), po dogovoru pridemo po vosek tudi sami (če ga imate več kot 300 kg).
- Iz enega kilograma voska po dogovoru izdelamo od enajst do dvanajst AŽ satnic.
- Cene za predelavo voska v satnice so zelo ugodne, in sicer od 220 do 250 SIT za kilogram.
- Vosek odkupujemo po 600 do 700 SIT za kilogram.
- V zalogi imamo satnice, šestkrat vrtane, zbite in lepljene.

PRIZNANO VZREJEVALIŠČE MATIC – ČEBELARSTVO DEBEVEC, APIS M&D d.o.o., VRHNIKA

Sprejemamo prednaročila za kakovostne, izbrane in označene matice kranjske pasme. Konec maja in junija lahko pri nas dobite čebelje družine na petih in sedmih satih.

– NOVO! –

PRVA POTUJOČA ČEBELARSKA TRGOVINA V SLOVENIJI

POZIMI IN SPOMLADI, KO ČEBELARSKA DRUŠTVA SKLICUJEJO OBČNE ZBORE,
ORGANIZIRAMO STROKOVNA PREDAVANJA IN NAKUP ČEBELARSKE OPREME
V POTUJOČI ČEBELARSKI TRGOVINI.

JOŽE RIHAR s.p.

Čebelarstvo in izdelava čebelarске opreme

- Izdelujemo žične matične rešetke za vse vrste panjev, čebelarске lopatke, plastične odtočne pipe, lovilce rojev (lesice).
- Meljemo sladkor in izdelujemo sladkorne pogače po konkurenčnih cenah – preporučajte se!
- Pri nas dobite žico za žičenje, satnike (rogličene), testne mreže za lovljenje varoj, plastične razmike ...
- Izdelujemo satnice in kuhamo voščine.
- **Plastična razstojšča za AŽ panje.**

Preporučajte se o kakovosti in ugodnih cenah naših izdelkov. Čebelarška društva obveščamo, da po dogovoru lahko pridemo tudi k njim in jim ponudimo naše izdelke in storitve.

JOŽE RIHAR, Gabrje 42

1356 Dobrova – tel./faks: 061/641 106, GSM 041 752 352

ČEBELARSKA ZADRUGA

Prodaja: ANTON ŠVIGELJ

Inf. pred 8. uro in po 20. uri po tel.

(061) 484 842

Novo Polje c. XI/17

Prevzem kozarcev in pokrovov vsak prvi in tretji torek.

Dodatne inf. **BORIS SERAŽIN** po tel.
(061) 159 08 94, (041) 728 119.

NOVO – Plastične ročke za krmljenje čebel s cevko 200 SIT/kos.

Kozarci za med velikosti:

720 ml	37,5 SIT/kos
paleta	35,5 SIT/kos

Kovinski pokrovi Twist OFF

fi 82 mm	15 SIT/kos
fi 66 mm	14 SIT/kos

Kartoni za kozarce 70 SIT/kos

Vreče za 200 l sode za shranjevanje medu
200 SIT/kos

Vreče pošljemo tudi po povzetju.

ŠTAJERSKA ČEBELARSKA ZADRUGA CELJE, z.o.o.

Prodajalna »ČEBELARNA«

3000 CELJE, Gosposka 3

Tel.: (063) 441 723

V trgovini lahko dobite ves čebelarški repromaterial:

- **panje, opremo, pribor, zaščitno opremo, hrano za čebele.**

Odkupujemo vse čebelje pridelke po ugodnih cenah.

Trgovina je odprta ob ponedeljkih, torkih, četrtek in petkih od 8.–15. ure, ob sredah pa od 9.–12. in od 15.–18. ure. Odprta je tudi vsako prvo soboto v mesecu od 8.–12. ure.

Se priporočamo!

RAKOVEC
GUNCELJSKA 28 a
1210 LJUBLJANA ŠENTVID
Telefon/faks: (061) 152 46 77

IZDELAVA ČEBELARSKE OPREME

IZDELUJEMO:

- točila za med na ročni ali električni pogon
- kadilnike
- lovilce rojev AŽ, LR, smukalce cvetnega prahu 330/280, matičnice
- cedila za med - enojna in dvojna
- posode za med 30, 50, 80 l
- posode in stojala za odkrivanje satja
- čebelarski pribor (vilice, univerzalne klešče, klešče za satnike, matične klešče)
- opremo za panje (razstojišča AŽ 5 do 15 - nosilce matičnih rešetk, matične rešetke)
- matične rešetke haneman - LR sponke - zapahe - žico za žičenje satnikov.

NOVO! SMUKALCI ZA CVETNI PRAH

Cene so konkurenčne, se priporočamo!

ČEBELARSKA ZVEZA
MARIBOR
Tyrševa ul. 26
2000 Maribor
Tel. + faks: 062/216-244

ODPRTO:

ob sredah: od 8⁰⁰ do 14⁰⁰
ob petkih: od 8⁰⁰ do 14⁰⁰
ob sobotah: od 8⁰⁰ do 12⁰⁰

NAŠ PRODAJNI PROGRAM

- ČEBELARSKA OPREMA
- ČEBELARSKI DROBNI PRIBOR
- EMBALAŽA ZA PRIDELKE (MED, PROPOLIS, CVETNI PRAH)

PRI NAKUPIH PROIZVODOV TUDI POPUST OB PREDLOŽITVI ČLANSKE KARTICE:

- 5 % POPUST ZA NAKUP OD 5.000 DO 10.000 SIT,
- 10 % POPUST ZA NAKUP VEČ KOT 10.000 SIT.

Časopis Slovenski čebelar je ustanovilo »Slovensko čebelarsko društvo za Kranjsko, Štajersko, Koroško in Primorsko« leta 1898. Izdaja ga Čebelarska zveza Slovenije, Cankarjeva 3, 1000 Ljubljana.

Tel.: tajništvo (061) 121 79 40, uredništvo: 121 79 45 (Janez Mihelič, GSM: 040/209 004), faks: 12 61 335.

E-pošta: cebelarska.zveza.slo@siol.net

Izdajateljski svet: Lojze Peterle, Marjan Debelak, dipl. inž. arh., Janez Mihelič, univ. dipl. biol., dr. Jože Šnajder,

dr. Janez Poklúkar in dr. Aleš Gregorc.

Uredniški odbor: Janez Mihelič, univ. dipl. biol., Jože Babnik, inž. agr., dr. Jurij Senegačnik, doc. dr. Janez Poklúkar, mag. Mira Jenko-Rogelj, Marjan Debelak, dipl. inž. arh., dr. Aleš Gregorc in dr. Janko Božič.

Glavni in odgovorni urednik: Janez Mihelič, univ. dipl. biol., lektorica: Nuša Radinja, prof.

Letna naročnina za leto 2000 za nečlane je 6.600,00 SIT. Posamezna številka stane 500 SIT za člane oz. 600 SIT za nečlane skupaj z 8% DDV. Članarina, skupaj z naročnino za Slovenski čebelar, je 5.500 SIT. Člani lahko objavijo en brezplačen oglas (20 besed) na leto, nadaljnja beseda je 50 SIT.

Reklamni oglasi: Cela barvna stran na ovitku 100.000 SIT, v sredini 60.000 SIT, pol strani 30.000 SIT, četrt strani 14.000 SIT. Popust pri ceni za 3- do 5-kratno objavo je 10%, za 6- do 10-kratno objavo 20%, za celoletno objavo 30%.

Splošni oglasi po 50 SIT za besedo, enako tudi za osmrtnice, ki vsebujejo več kot 40 besed.

Številka žiro računa pri APP v Ljubljani je: 50100-678-48636, davčna številka: 81079435.

Priprava za tisk: Prepress d.o.o., Ljubljana, tisk: Tiskarna Tone Tomšič d.d., Ljubljana.

Oblikovanje naslovnice: Boštjan Debelak, dipl. inž. arh.

NOVE

Velika izbira stekleničk

... od 15 ml do 950 ml,
za najrazličnejše namene:

- za medicine
- za različna žganja
- za likerje
- za vino
- za olje, kis
- za propolis
- zelo primerne za darila

... kozarcev in pokrovov

11. Kozarec 720 ml - Ø 82 mm
(pakiranje 10 kos) - 37,77 SIT
12. Kozarec Donath 720 ml - Ø 82 mm
(pakiranje 12 kos) - 37,73 SIT
13. Kozarec Quadro 720 ml - Ø 82 mm
(infuza) - 138,00 SIT
14. Kozarec Amfora 580 ml - Ø 82 mm
(pakiranje 8 kos) - 61,11 SIT
15. Kozarec nizek 370 ml - Ø 82 mm
(pakiranje 20 kos) - 32,23 SIT

**Vse cene vključujejo DDV
in veljajo za 1 kos
(cene kozarcev ne vključujejo
cen za pokrovčke)**

1. Kozarec Orcio 106 ml - Ø 63 mm
(pakiranje 50 kos) - 41,11 SIT
2. Kozarec Mondo 40 ml - Ø 43 mm
(pakiranje 50 kos) - 19,00 SIT
3. Kozarec Vaso 41 ml - Ø 43 mm
(pakiranje 50 kos) - 19,00 SIT
4. Kozarec Esagonale 28 ml - Ø 43 mm
(pakiranje 50 kos) - 19,00 SIT
5. Kozarec Tof 30 g - Ø 43 mm
(pakiranje 50 kos) - 15,57 SIT
6. Kozarec 370 ml - visok - Ø 66 mm
(pakiranje 24 kos) - 32,23 SIT
7. Kozarec Donath 370 ml - Ø 66 mm
(pakiranje 20 kos) - 32,23 SIT
8. Kozarec Mediceo 314 ml - Ø 63 mm
(pakiranje 20 kos) - 45,51 SIT
9. Kozarec Amfora 212 ml - Ø 63 mm
(pakiranje 18 kos) - 45,51 SIT
10. Kozarec Medex 210 ml - Ø 66 mm
(pakiranje 24 kos) - 28,90 SIT

**Velika izbira plastične in kartonske
embalaže po ugodnih cenah**

**V zalogi sladkorna raztopina v
5.5, 10, 20, 50 in 1000 l embalaži**

Vse cene vključujejo DDV. Pri nakupu nad 10.000,00 SIT dajemo 10% popusta. Cene so FCO Maribor (BDC VEMA).
Cene so vezane na tečaj DEM +/- 2% Veljavnost cen od 10.3.2000

Tržaška 65, 2000 Maribor

Telefon: 062/320-64-52

Faks: 062/306-271

e-mail: vema@siol.net

Delovni čas:
pon. - pet.: 8^h - 16^h
sobota: 9^h - 12^h